

1911/231 24. oldal.
Kiegyezésből

DEBRECENI FÜGGETLEN VÁS.
1911/1912.
Vasárnap

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . I kor. Egy hóra. I kor. 50 fill.
Negyedévre 3 . Negyedévre 4 . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN,
Piazz-utca 49. szám.

Protestáns érdekek és a debreczeni egyetem.

Irta: Mitrovics Gyula.

Ha az állam egyetemet állított volna fel a pécsi püspök székhelyén, tekintet nélkül a megoldás részleteire, a katolikus világ egybehangzó örömujjongása kísérte volna. Nálunk kissé másféleképpen történik. A debreczeni egyetem eszméjét, majd növekvő reményeit kezdetben a Tamások kételkedő szava fogadta; most pedig, hogy ime itt van, csakhamar testet is ölt, több oldalról a protestáns érdekeket állítják fel vele szemben. A debreczeni egyetem felállításával súlyos veszély éri a protestantizmust!

A debreczeni egyetem és — protestantizmus, mint érdekellentét! Ez már csak különös egy tétel. Bármily különös is azonban és bármily belső ellentmondást rejt is magában, mégis érdemiesen kell vele foglalkoznunk, mivel protestáns alapelveink értelmében a református közvélemény előtt kell a kérdésnek végérvényesen eldőlnie. Foglalkoznunk kell ezekkel az ellenvetésekkel annyival is inkább, mert komoly helyen is figyelemreméltó szempontok felvetésével is kifejezésre találtak.

Az első és legfőbb kifogás az, hogy Debrecenben állami egyetemet állítatnak fel s ezzel megszűnnek a debreczeni református

főiskola fakultásai. Ez kétségtelenül igaz. A debreceni kollégium régi alakjában megszűnik; a régi szervezetben csak a főgimnázium és tanítóképző folytatja tovább életét. Sőt ennél még tovább is mehetünk. Ha az állam tervezett egyetemeit kiépítik, az eddigi jogakadémiák jogosultsága is teljesen megszűnik. Már pedig kiépíti. A pozsonyi például a debrecenivel csaknem teljesen egyidőben fog megnyitni. Legföljebb az egyes fakultások kifejlésztésében fog némileg a debreceni mellett elmaradni. Belátható időn belül, valószínűleg egy emberöltő alatt, kiépülnek a kassai és szegedi egyetemek is. Tisztelettel kérdem már most: elképzelhető-e az, hogy négy, s még inkább hat egyetem mellett lesz még szerepük és hivatásuk a jogakadémiáknak? Az egyetemi munka sokoldosága és kívánatos, valamint remélhető színvonala mellett sem a szüksége, sem pedig talán a lehetősége nem lesz meg annak, hogy a tudományokat sokkal szűkebb keretekben és sokkal szerényebb eszközökkel művelő jogakadémiák továbbra is fennálljanak. A felső oktatás egyetemi rendszere kulturpolitikai szempontokból teljes ellentéte az akadémiai rendszernek. Ha az állam a felső oktatás terén az egyetemi rendszer kiépítését választotta, az azt jelenti, hogy szakított az akadémiai rendszerével. Többé nincs szüksége rá. S mivel egyaránt pénzügyi és szellemi érdeke, hogy összes erőit egyetemei körül koncentrálja, bizonyára nem lesz távol az

idő, mikor felhagy az akadémiák mind anyagi, mind erkölcsi támogatásával. Az akadémiák betöltötték hivatásukat, mely csak addig tartott, míg a fennálló egyetemek az ország területi nagyságához és népességi viszonyaihoz magukban elégségesek nem voltak. Ha a jogi szempontokat respektálva, fenntartja is az eddigi dotációkat, azok növelését én valószínűnek a fentiek alapján nem tartom. S mivel a tanulmányi és vizsgálati szabályzatok körében is inkább nehézségeket fog előreláthatólag támasztani, — gondoljunk csak a Trefort alatti dolgokra, mikor a miniszter szintén nem rokonszenvezett az akadémiákkal és ezt tudta éreztetni is, — szóval inkább nehézségeket fog támasztani, semmint kezdőre járjon: a jogakadémiák minden emberi számítás szerint a lassu elsorvadás szomorú sorsának néznek elébe. Hogy ennek a vége előbb vagy utóbb a halálok leend: annak megjósolásához nincs szükség különösebb emberi bölcseségre.

Minden emberi számítás szerint tehát megokoltnak kell vennünk azt a föltevést, hogy az egyetemek felállításával akadémiaiink az egyenlőtlen küzdelemben rövidebb-hosszabb idő alatt okvetlenül elpusztulnak. Vérmes reményű emberek, esetleg talán a tiszteletreméltó helyi hagyományok, nagy emlékek mélységes tiszteletétől is sarkalva, gondolkozhatnak esetleg másképpen a jövő fejlődést illetőleg, de azt hiszem, reményeikben csalódnai fognak. Sőt azokat a

A pillangó és a bogarász.

Irta: Bogdanovics György.

Szegény Bereghy Sándor híres bogarász volt. Lepke és bogárgyűjteménye igazán gazdag volt a legkülönfélébb példányokban. Nem kimélte Bereghy Sándor honszu lábait, hogy utána futhasson egy-egy tarka pillének vagy szitakötőnek. Gyakran bele-bele zuhant egy-egy mocsárba, ha a kis lipe ingerkedett vele s ilyenkor a porcellánadrág a hóri-horgas lábakon pocsolyszint kapott.

Plehdoboza és lepkefogója örökké a kezében volt a kirándulásainál, mint más embernél az ernyő. Kalapja belseje tele volt szurkálva hosszú gombostűkkel s úgy nézett ki belülről, mint egy homoru sündiszó. Valóságos szenvedélyvel üzte a téhelyröpiük elleni vadászatot. Pedig ezen bogárgyilkolási mániá dacára Bereghy Sándor a legszelidebb óriás volt, akit valaha láttam. Óriási mellkassából ritkán jött ki haragos hang, inkább falrengető kacaj a legkisebb semmiségre.

A nagy természet szépségei iránt sok utazásaiban is csak annyiban volt fogékony, hogy mily eredménnyel gyűjtött bogarakat. A legszebb almát, körtét nem ette meg addig, míg ki nem kutatta belsejéből az ott tanyázó kukacot. Analyzálta a gyümölcsöt, mint a

bonctanár a boncasztalon az emberi testet. Semmi költészet iránt nem volt fogékony, az egész világból a féreg érdekelte legjobban, az a féreg, amely átalakul a kukacból pillévé s mely arra van hivatva, hogy mindent megemésszen. Igen, uraim — így perorált vastag bassus hangján — minden lári-fári. Minden elmúlik, meghal, elpusztul. Csak a féreg éli meg a feltámadást itt e földön. Amit én gyűjtök és önök undorral dobnának el, az a kukac, örök életre van hivatva. Pillangó gyanánt fogja körülrepdesni azokat a tereket, amelyeknek egyes kis részeiben, mint kukac, pondró emésztett. Mit nekem vers, poéta, politika. Egyetlen politika sem léteznék, ha az emberek bogarászok lennének, mert a természet törvényeit legjobban mutatja a pillangók életét. Minden átalakul. A legnagyobb ur a kukac.

Hangos kacaj volt minden ily dikciójának az eredménye. De Bereghy Sándort ez nem zavarta. Folytatta az iskolában kedvenc témájának tanítását és barangolásait a budai hegyek között a lepkék után. S addig járt zöld hálójával vadászatra, míg ő került egy aranyhaju lepkeforma kis leány hálójába.

Egyik nyaralóban ott lakott e kis szöszke leány szüleivel s csaknem halálra riadt, amint sétált, a fejére húztak egy hosszú pálcán lógó hálósapkát. Bereghy ugyanis egy lepkét ül-

dözvén, a kert kerítését átlépte s egy bokor fölött, ahol a lepke átmenekült, lecsapni készült rá, de ahelyett a szőke kis leány fejére húzta a hálót.

Éles sikoltás jelezte Bereghynek, hogy nem azt találta el, amire vágyott, hanem nagy meglepetésére szebb, angyalfeiet látott a zöld hálóban, mint a legszebb pillangóé.

Bocsánatot kérve bontotta le a beszorult, arany színű haju leány fejéről a nagy pillangófogót és a leányka sikoltására odasiető szülőknél bemutatva magát. Bereghynek megbocsátottak, hiszen majdnem áhítattal szemlélte a kis leánykát, sőt megengedték neki, hogy ha megint arra jár, kedvére vadászhasson a virágos kertben pilléi után. S Bereghy élt az engedelemmel, sőt visszaélt vele, mert pár hó alatt megkérte a kis leány kezét. Az alig 17 éves Editnek nagyobb ellentétet férj gyanánt alig képzelhetett valaki, mint Bereghy Sándort.

Edith kicsi termetű volt, szőke, gyöngye, vig, kacagó teremtés, míg Bereghy Sándor öles, fekete óriás. Edith táncratermett kis lábai és hajlékony alakjával, míg Bereghy Sándor nagy talpai a hegymászásra voltak alkalotva. Edith hangja az üveg-zongora hangjaihoz hasonlított, kacagása ezüst volt, míg Bereghy bassusa az orkán dörgéséhez, a menny-

Gyapju szövetek legujabb kivitelben
Gyapju szövetek legnagyobb választékban
Gyapju szövetek legolcsóbban

Szigoru szabott áruk mellett szerezhetjük be

WEISZ ADOFL
posztóhereshedőnél, Debreczen, Kossuth-u. 1.
(Első takarékpénztár palotájában.)

reményeket talán a mai viszonyok tanulságai sem igen támogatják.

Hogy ez kulturpolitikánk fejlődésében a helyes irányt jelenti-e, arról gondolkozhatunk eltérően. Ennek a vizsgálata azonban most nem tartozik ide. Most csak az a kérdés, hogy így állítván be a dolgot, protestáns szempontból nem volt-e helyes a debreceni református főiskola akadémiai árán biztosítani a debreceni, bár állami, egyetemet?

Alkalmazzuk a fenti, általánosságban levezetett fejtegetéseket. Ha Debrecennek nem biztosítjuk most az egyetemet, több mint bizonyos, hogy felállítják azt Szegeden, s a negyediket Pozsonyban. Mind a kettőt tehát katolikus helyen, katolikus milieuban, református theologiai fakultások nélkül. Debrecen nem kap tehát egyetemet, ellenben, lehet, hogy lassan, de annál biztosabban el-sorvadnak akadémiai fakultásai. Jelesebb tanárait elhódítják, tantermei üresen maradnak, mert nincs s nem is lehet vizsgálatási joga sem a jogi, sem a bölcséleti karon; végül, mint élettelen, hivatását vesztett szerv, elsorvadva lefordul nemzeti műveltségünk szervezetről. A magyar protestánsizmus általánosabb szempontjából tovább kísérve a szomorú következményeket, összes egyetemeink katolikus helyeken, katolikus környezetben és katolikus befolyások állandó kísértése alatt fejtették volna ki az állam hatalmas erőire támaszkodva működésüket. Ezekkel szemben állottak volna, sajnos tehetlenségben sorvadó akadémiaiak. Ezek között a debreceni épen azzal a herostratesi dicsőséggel, hogy utját állta egy protestáns, közelebbi református helyen s hitünk szerint református szellemi hatások alatt élő egyetem felállításának. Ebből a messzebb fekvő következtetések levonása sem nehéz. A katolikus vidékeken levő egyetemek szellemi erőiket, tanáraikat és tanítványaikat

egyaránt a közelebbi vidék katolikus lakossága köréből meritendi; a kálvinista magyar alföld szellemi erői pedig itt maradnak parlagon és kiaknázatlanul. Nemzeti intelligentiánk, ellenkezőleg mint eddig, a katolikus néprétegekből táplálkozott volna egyoldalul; ennek következménye pedig nemcsak az, hogy a katolikus egyházi ügyek iránt érdeklődő művelt körök szellemi és számbeli sulya is rohamosan gyarapszik, hanem az is, hogy a magyar középosztály fajsulya is — pótolhatatlan kárunkra — megváltozik. Katolikus elemei számban, erőben szaporodnak; s protestáns részét is a katolikus szellemenben virágzó egyetemek légköre hatja át.

Engedelemmel legyen szabad azért azzal dicsekednünk, hogy vezető férfaink belátták a jövő fejlődés titkaiba, — melyek nem is olyan sötét titkok többé, csak bátor és tágra nyitott szemekkel kell belétekinteni — és ettől a dicstelen haláltól meg akarták kímélni a debreceni kollégiumot s ettől az egyoldalú fejlődéstől a magyar társadalmat. Meg akarták menteni a debreceni főiskola múltját s nagy hagyományait a magyar nemzeti műveltség jövője számára. És hisszük és valljuk, hogy meg is mentették!

De csakis ezzel a bátor lépéssel, melyet hivatalosan a napokban tettek közzé és azzal a nagyszabású conceptióval, mely a közel jövőben fog a nyilvánosság előtt is kibontakozni.

A másik nyomósabb kifogás a debreceni főiskolának állami egyetemmé átalakulása ellen az, hogy ennek a nagy horderejű lépésnek a megtételére rosszul van megvalasztva az idő. „A liberálisizmusnak az egész világon beakonyodott s a jövő nem nyújt biztosítékot arra nézve, hogy a közel jövőben nem kerül-e uralomra egy magyar cent-rumpárt.”

Hogyan, hát akkor könnyebben és több biztosítékok lehetne majd kieszközölni az államtól a debreceni egyetem protestáns jellegének és szellemének a biztosítására, amikor az állam hajóját a német birodalmi többség katolikus centrumjának szellemi képére teremtetett katolikus pártok fogják kormányozni? Avagy már ha a mostani klérikális hajlamok mellett sem sikerülhet egy protestáns egyetem felállítása, jobban sikerülhet az határozottan katolikus többség kimondott uralma mellett?

Mi azt hiszük, nemcsak most, hanem a jövőben is leküzdhetetlen politikai nehézségek állják útját egy protestáns egyetem felállításának. Egyetemi törvény hiányában mindenesetre ehhez törvényhozási intézkedés lett volna szükséges. Törvénybe kellett volna iktatni vagy kifejezetten a debreceni ref. egyetem felállítását, vagy egyáltalában felekezeti egyetemek keletkezésének a lehetőségét. Mindkét megoldás involválta volna más vallású egyetemek lehetőségét is. Vajon kívánatos-e ez protestáns szempontból? Vajon ezen a vonalon is nem egyszerre tulerővel állottunk volna-e szemben? És végül nemzeti szempontból kívánatos-e, hogy különben is olyan egészségtelenül tagolt társadalmunkba már a legfelsőbb oktatás terén is újabb hézagokat üssünk, újabb ékeket verjünk bele?

Saját szempontjainkra térve vissza, mindig a gyöngébb félnek kell óvatosságnak lennie. Már pedig olyan kérdésekben, melyek vagyoni dolgokkal vannak válthatatlan kapcsolatban, határozottan mi vagyunk a gyöngébb fél. Azért a legkörültekintőbb gondossággal kell óvakodnunk attól, hogy ezen a téren vívmánynak tekinthető eredmények vészes precedensül ne szolgáljanak a másik fél javára. Azok a kormányférfiak tehát, kik egyházi hatóságaink befolyását a debreceni egyetemen is a theologiai karra szorították vissza,

dörgéshez szállott alá mélységben. S ki halott valaha harmonicus duettet ily énekesek között. Ide más hang nem kellett volna... No, de ne előzzük meg a lakodalmat.

Bereghy Edith szüli szemében nagyon jó parthie volt. Tanár komoly ember. Erős, egészséges, bornemissza, kinek egyedüli szenedélye a bogarászat. S ez jó férfi tulajdonság, mert az asszonytól soha el nem tántorítja. Edithnek is tetszett, mert eddig gyámság alatt volt szüleinél, holott a kis furfangos látta, hogy ezt a nagy óriást ő fogja vezethetni.

Az esküvőn meglepetve látták a vendégek, de különösen Bereghy barátai, hogy az óriás sir, míg a kis mennyasszony nevet. A meghatottság csak a bogarászon volt látható, mintha félve fogadná a házassági szerencsét. Barátai azt jegyezték meg: Sándor már látja a kedvenc kukacát, amint túléli, megemészti szép kis feleségét egykor. Előre siratja.

Ősz lett és Bereghy Sándor már két hónapos házas ember volt. Már egészen benn ült a kis felesége papucsában. Ez a nagy óriás ki sem látszott a felesége szotte hálóból, a melyben akarát nélküli bábként hagyta magát ide-oda vezetett, lóbáltatni. Nem is bogarászott már, hacsak a felesége álmát zavaró elkésett életű, őszi legyeket nem fogdosta le, a szép szöke aranyosról.

Remegve csókolta meg a kis asszonykát, félt: eltörik. S az asszony karmolta, csipte, mint egy kis cica, hogy csak arra ingerelje, fegyverezze le erejével.

De az a nagy erő tehetetlenné vált, mi-helyt Edithre nézett.

— Oh, te nagy baba! — kacagta Edith.
— Oh, te legszebb lepkéje a nagy természetnek. Aranyos pillangóm! — susogta mély hangján Sándor.

Eljött a tél. S Edith meguntta Sándor ur magyarázatait a nagy tarka lepkegyűjteményről. Addig kuncsorált, míg rávette nagy babáját, hogy őt korcsolyáznia taníttassa.

— Eltörik a lábad, Edith! Hiszen oly vékony, finom a bokád! Lásd én athleta természetemmel soha sem mentem a jégre, nem mertem.

— Nem is neked való az, vén medve.

— De Edithkém, a jégre pillangó sem megy, pedig szárnya van?

— Igen, mert télen nincs pillangó. Alszik.

— Aludjál te is keblemen inkább, édes aranyos pillém!

— Te bizony még spirituszba tennél, gombostűre tűznél, skatulyába zárnál, hogy úgy buvárkodhassál felettem. Nem lenne rá kedve? Mi?

Szóval a nagy óriás beiratkozott a korcsolya egyetembe, de csak mint garde dame. S a kis, tarkán öltözött pici Edith aranyos hajával, egyszerre föltűnést keltett. A jeunessdorée tagjai megmonoklizták. Figyelemmel kísérték első, zsonge kísérleteit a jégen.

„Arany fécá-“nak nevezték el. Olyan is volt, mint egy kis arany fécán, amint tipegett, topogott gyönyörű kis gyakorlatlan lábain. Csakhamar körülrajongták. Előbb leánykának tartva őt, távolból bámulták, mert a leány mindig tiszteletet kelt, vagy is félelmet a legnagyobb rouéban is. De ha féltünk egy rózsabimbót leszakítani engedelem nélkül, nem rta-

dunk vissza a már letépett rózsácskát elhálászni a barátunk vagy ismerősünk gomblyukából. Sőt ha nagyon tetszik, el is kérjük. Ez történt Edittel is. A fiatal urak meglátván az Edithet figyelemmel néző férjét, leolvastván arcáról a nagy bizalmat, bemutatták magukat neki és elkérték Edithet egy félóra korcsolyáznia.

S a nagy bogarász, aki a nagy urakat mindig oly ritka pillangónak tartotta, hogy a demokrata emberek hálójában soha meg nem foghatók, elámult azon a nagy buzgóságon, hogyan igyekeznek az ő társaságát felkeresni és nejét gyámolítani. Nem jutott az eszébe, hogy a nő kell nekik. Elhitették vele, hogy azért kísérik haza kis feleségét, mert tudják, hogy Bereghynek otthon remek bogárgyűjteménye van. Az amatőrök jöttek a szaktudóhoz. S Bereghy a felesége udvarlóját meg is ajándékozta egy-egy ritka példánnyal a pillangók közül. Ugy, hogy az asszony gardája a fiuk között arról volt ismeretes, hogy kabátján rózsá helyett egy-egy pillangót viselt.

A korcsolyázás alatti ismeretségei Edithnek bálirendezők is lévén, addig kérték Sándort, míg rá állott farsangolni. A bogarász itt is nagy lábain a nézők között állott egy-egy előkelő ur karján, aki mulattatta, lefoglalta, ha Edith aranyos lepke módra táncolt, mulatott vagy hosszasan eltűnt udvarlójával a buffetbe.

S mikor a bálból hajnalban haza került fáradtan, halványan a kis Edith, a jól bepezsgőtett Sándor gondosan takargatta köpenyébe.

Csak a
minőség

révén lett
világhírű
a valódi

PALMA
kaucsuk-cipősarok

A hygienikus
Palma kaucsuk
ágybetét
Minősége elsőrangú.

talán akarunk ellenére is protestáns érdekeinknek tették a leghasznosabb szolgálatokat. Ezen a téren a legkisebb nyereségért is óriási árt kellett volna fizetnünk a többi egyetemeken. Itt igazán elmondhatjuk: minden úgy van jól, sőt a legjobban, ahogy van.

Kisebbségünk és ebből folyó természetes gyöngeségünk tudatában más felől azon kell törekednünk, hogy kiváltságok követelése és igénybevétele nélkül mentől erősebben hozzá forrjunk az államhoz, mint történelmi egyház, már addig tudniillik, míg az állam és egyház szétválasztása az egész vonalon meg nem történik. A katolikus egyháznak ez is egyik erőssége. Ime egy alkalom ez a mi javunkra! Állami egyetemen ott fog folyni a mi papi képzésünk, az állam alkalmazottainak segítségével. Megfelelő folytatása ez a középiskolai törvényvel intézkedéseinek. Hol volnánk ma középiskoláink állami segítsége nélkül! Iskoláinkat azóta egy-két kivétellel mind bezárták volna, vagy pedig korunk és a tudomány csufjára, mint zugiskolák tengődnének — ha még így is tengődnének — tovább. Pedig ettől is az egyház és iskoláink bukása miatt féltünk oly sokáig! Az állam testébe kell tehát mint történelmi egyháznak, bekapaszkodnunk, nemcsak azért, hogy abból nyert segítséggel az erőnk mérlegelésében tapasztalható egyenetlenségeket kipótoljuk, hanem azért is, hogy a magyar nemzet pszichéjébe a mi egyéniségünk bélyegét annál kitörölhetlenebbül belenyomjuk. A magyar lélek jellemképe nem volna teljes a magyar kálvinizmus sajátos vonásai nélkül; követeljük magunknak hát a jogot és ragadjuk meg az alkalmakat, hogy a magyar genius képébe ezt a vonást belerajzolhassuk. Azért addig, míg van államegyház, követeljük, hogy mi is az legyünk. Ez nem lehetséges úgy, hogy ettől az államtól mindig idegenkedve fordulunk el. És mikor a debreceni egyetem szá-

porítja azoknak az érintkezési pontoknak a számát, amelyekben egyházunk teste az államával összeforrt, ezt a nagy eszmét nagy lépéssel vittük közelebb a megvalósuláshoz.

Visszatérve még az átalakulásnak állítólag helytelenül megválasztott időpontjára, meg kell állapítanunk, hogy nem volt valami nagy módunk a választásban a lehetőségek között. Ugyanis három tényező akaratának kellett minden ponton találkozni: az államnak, a városnak és a kollégium fentartó testületének (egyházköztség és egyházkerület.) Egyik egyetértése nem volt nélkülözhető. A kollégium saját erői nem lettek volna semmi képen sem elégségesek; a város a felekezeti akadémiákat csak addig volt hajlandó támogatni anyagilag, míg ezzel erkölcsi jogosultságát növelheti az egyetem megnyeréséhez, ellenben hallani sem akart felekezeti egyetemről; végül az állam sem volt hajlandó más alapon tárgyalni, holott felekezeti egyetem szervezése enetén sem lett volna nélkülözhető a kormány támogatása a szükséges törvényhozási intézkedések megtételénél. E szerint tehát akármelyik tényező segítsége marad is el, kutba esik a debreceni egyetem — vagy a ref. akadémiák. A helyzet komolyánágának megvilágítására felemlíthetjük, hogy szóba jött az az eshetőség, hogy az egyház a kijelölt alapon nem köti meg az egyezséget. Ekkor két eset állhatott volna elő. Az első az, hogy a kormány egyoldalúan a várossal lép szerződésre. A városnál erre az eshetőségre komolyan számítottak. S ebben az esetben az állam felállította volna a kolozsvári mintájára a négykaru egyetemet, de theologia nélkül. Mi lett volna a vég? A főiskola bukása. Kívánatos volt ez? A másik az lett volna, hogy az állam azzal a címmel, hogy a ref. érzékenységet és úgy mondott érdekeket kimélve, a nyílt harcra nem megy bele, hanem egyetemével másúva hurcolkodik. És ekkor lett volna nagy öröm a klerikális körökben! Meg is volt ahog sok, még irányadó helyen is a hajlandóság. S mit nyertünk volna ezzel is? Semmi mást, csak azt, hogy egyetemünk ekkor sem lett volna, se állami, se protestáns. Ellenben egy emberöltőre kapcsolódunk volna az állam kulturpolitikájának az irányvonalából. S akkor — ki tudja mikor — kezdődött volna a harc újra előlről, ott ahol most elmaradtunk, a principiumszerű kérdések felett: állami-e vagy protestáns? most-e vagy máskor? De capo al fine. Az az hogy lett volna egy eredmény. Debrecen városánál az a keserű tapasztalat, hogy a református egyház és a kollégium miatt, amelyek eddig mindig csak emelték, most lemaradt, ki tudja meddig, talán mindörökké, a haladás szekeréről. Használt volna ez a kollégiumnak? Aligha. Ennek a keserű utóiznek első következménye valószínűleg az lett volna, hogy a város megvonja támogatását. Egészen érthető okokból. A természetes érzelmi okokon kívül egyebek közt azért is, mert többé nem áll érdekében annak a kollégiumnak támogatása, mely fejlődésében és aspirációiban gátló tényezőül mutatkozott. Ha ettől a felesleges ballasztnak bizonyult tehertől megszabadul, a legközelebbi alkalommal akadály nélkül kezdhet az állammal új tárgyalásokba. Azonfelül erőit is érdekében áll összevonnia, hogy adandó alkalommal annál nagyobb milliókat állíthasson be az érvek sorába.

De azt sem szabad elfelejteni, hogy nagy dolgok végrehajtására való alkalmak nem szoktak gyakran ismétlődni. Aki a történelmi fontosságú pillanatokat nem ismerve fel elszalasztja, helyrehozhatatlan vétet követ el. Fugit irreparabile tempus. Az állam egyetemi politikájában a protestáns érdekek lehető biztosítására ilyen, talán sohasem vagy már későn, ismétlődő alkalom volt a mostani. Az idő megért: dönteni és cselekedni kellett. Helyrehozhatatlan bli lett volna várni egy újabb alkalomra, amikor vidéki akadémiáink minden emberi számítás szerint már elvéreztek. Most virágzó erőnk önértékével mehettünk bele az alkuba. A nemzeti műveltségnek tett meghálálhatatlan szolgálatok után zárhatjuk le a multat, hogy az örökkévalóság törvényei szerint új alakban folytassuk tovább a nagy hivatást. A fejlődés örök törvényei rendelik így. Az emberi művelődés egyetemes principiumai szabják ki nekünk is az irányt. Ha a nemzeti műveltség egy bizonyos magasabb fokát eléri, tovább kell differenciálódni. Vannak kulturfeladatok, melyeknek megoldása egészséges és egységes nemzeti társadalomban az egyház már nem, hanem egyedül csak az állam illetékes. Ha ennek az egyház utjában áll, az előre törő szekér kerekei vagy összeuszák, vagy az egészséges nemzeti fejlődést állítja meg. Erre a protestantizmus nem vállalkozhatik. Ha hű akar maradni keletkezéseinek alapelveihez, bele kell találnia magát új helyzetébe. Az új helyzetben új szerepet találnia és új feladatokat vállalnia.

Az új helyzetet, az új szerepet és új feladatokat itt Debrecenben felismerték azok, akik a vezetés joga és kötelessége és a kikre egytuttal a történelem előtt a felelősség sulya is nehezedik. Az egyetem az államé lesz ugyan, de az ősi alma mater azért régi gondjával és szeretetével várja falai közé fiait, az örök ifjúságot, hogy internátusában erőit táplálja, gondjaitól kimélje meg, a Kálvin és a gályarabok lelkét lehelje belé, könyveit és kapuit feltárja előtte, hogy tanárképző intézetével az egyetem munkáját betetőzze, kiegészítse s igazán mintakészségű és képességű tanári nemzedékeket neveljen az országnak és a kálvinistaságnak.

És ezzel a magyar protestantizmus ismét történelmi hivatása magaslátára állt. Az egységes nemzeti kultúra áldozatot követel tőle. És ezt az áldozatot hivatásának és kötelességének tudatában hozza meg, a nemzeti kultúra egysége és végső diadala érdekében. Nem siránkozik, nem töpreng, nem ellenkezik; dönt és férfiasan cselekszik. És ezzel újra ott áll, ahol a lelkiismereti és nemzeti szabadságok harcában fontos nemzeti missióját tölti be. Mint akkor, a harcok elültével, úgy most is meg találja termékeny szelleme s munkás ereje számára az újabb teendőket. Fajunk geniusa egy nagy tettel ismét adósává lesz. Az erkölcsi világrend törvényei szerint ez nem maradhat rá nézve sem áldásos következmények nélkül...

Nos, ha mégis másképpen történnek és a felelet reá most, vagy évtizedek múlva egy katolikus egyetem volna? Annak ellensúlyozására is megvan a mód. Csak egyházi életünk más tényezői, egyházi kulturánk többi központjai is álljanak hivatásuk magaslátán és ismerjék fel az új helyzetben új teendőiket! Erről talán majd más helyen és más alkalommal.

— Elfáradt szárnyu pillangóm, te, megárt neked a sok röpködés — suttozta kin fülébe.

S az asszony mosolygott. De egyszer csak elkezdett köhögni, sáppadozni, fogyni. S hiába volt a házi orvos minden gondossága, hiába Sándornak minden tekintetben pártatlan ápolása, megjelent a kérlelhetetlen féreg, amely a halottas ágyon birodalmába veszi a legszebb testet is. Átalakult a pillangó. Meghalt, hogy táplálja a kukacokat. Leirhatatlan kin vett erőt Sándor lelkén.

Borzasztó volt fájdalomában. S ismerőseinek gunyos mosolya megszűnt, midőn a kis szárnyait elégetett pillangó asszony temetésén megjelentek.

Szegény bogarász! Egyszerre vesztette el ifju feleségét és kedvét a lepkevadászathoz. Megutálta az örökéletű kukacokat. Csak egyet nem talált meg, akik tulajdonképpen tönkretették boldogságát, az urfiakat. Legnagyobb gyászban is disputálni kész barátiával, hogy védje a „jó társaság” erkölceit. Nem csoda, valahányszor megboldogult feleségének egy régi udvarlójával találkozik, mindig azt kéri: mosolyogva:

— Nos, Bereghy barátom, még mindig busulunk? Házasodjék meg. Az özvegy ember bánatát semmi sem enyhíti úgy, mint az új feleség. Magának jó izlése van! Minta férj volt. S a házasság nem betegség, nem kell félni a recidivától.

De szegény Bereghynek egyelőre hiába ajánlanak, hiába keresnek azok a barátai feleséget, mert ő sirtja az ő aranyos, „hüség” pillangóját. A bolondot nem vetik, mégis terem.

Fehérneműt csipkefüggönyöket, női blousokat legszebben tisztít **FEUERSTEIN**

Piacz-utca 42. sz. (Lamprecht palota).

Arany János-utca 15. sz.

mosó intézete Piacz utca 63.

Karátsony államtitkár a véderő reformról.

A képviselőház ülése.

A képviselőház ma a véderőjavaslatok tárgyalását folytatta. Giesswein Sándor keresztényszocialista képviselő felszólalása után Karátsony Lajos honvédelmi államtitkár mondott beszédet, politikai szempontokból és szakzerű kérdésekben is súlyos ervekkel fegyverzvéen le a javaslat ellen elhangzott kifogásokat. Az ülés végén interpellációk voltak.

Részletes tudósításunk itt következik: Návay Lajos elnök fél tizenegy órakor nyitja meg az ülést.

Az interpellációs könyv felolvasása után

Várady Gyula a bíráló bizottság nevében betereszti Szluha Pál mandátumára vonatkozó jelentést.

A mandátumot végleg igazolják.

Kenedi Géza az igazságügyi bizottság jelentését terjeszti elő a hozzá utalt kérvényekre nézve.

A véderővita.

Következett a napirend, a véderőjavaslat általános vitájának folytatása.

Az elnöki széklet Beöthy Pál alelnök foglalja el.

Giesswein Sándor szociális szempontból bírálja a javaslatot. A nemzeti szempontok bázisa a szociális szempont. A lojalis érzes a javaslat ellenzőiben ép úgy él, mint a honvédelmi miniszterben. Ha okosan akarjuk kifejleszteni véderőnket, első sorban az erkölcsi szövet, a nemzeti szempontokat kell kifejleszteni. A béke ápolása a fődolog és meg kell találni az egészséges középutat a béke és a honvédelem érdekei között.

Meleg szavakban hívja fel a ház figyelmét a békegyesületek munkásságára és azt mondja, hogy a békegondolat nem utópia, hanem olyan cél, amelyre minden kulturumetnek törekedni kell. Nálunk ok nélkül erőszakolják a véderőreform elintézését, mert hisz Ausztriában még csak napirendre se tüzték. A míg nem adunk jogot a népek, addig új terheket sem szabad a vállaira rakni. (Helyeslés.)

Karátsony Lajos honvédelmi államtitkár kijelenti, hogy Hazai nagyszabású és nagy tudású beszéde után...

Felkiáltások balról: Gratulálunk! — Meg van elégedve a miniszterrel!

Karátsony Lajos: ...nem akart felszólalni, de reméli, hogy fejtegetéseivel sikerülni fog az ellenzék aggályait eloszlatni.

Sümegei Vilmos: Szépen! ... (Derült-ség.)

Karátsony Lajos: A politikai vonatkozású kérdéseket kikapcsolja és csak a külencs bizottság elaboratúrával akar foglalkozni. Ez elaborátum a reformok részét az új véderőtörvényre bizza és a véderő javaslat, amely most a ház előtt van, e reformok legnagyobb részét meg is valósítja. — Csak a jelvénykérdés nincs még megoldva. A jelvénykérdés nem oldható meg törvényhozási uton, hanem meg kell megoldani, mint a hadsereg levelezési nyelvét intézték el: rendeletileg. (Ellentmondás.)

Foglalkozik azután a véderőjavaslat ellen elhangzott szakzerű kifogásokkal és azokat egyenként megcáfolni igyekszik.

Azokra a kifogásokra, melyek azt hibáztatják, hogy a választások alatt nem kérdezték meg a nemzetet a katonai reformok ügyében, azt feleli, hogy a kormány akkor még nem tudta, mi lesz a reformmal. De különben is, ha minden kérdésben előzetesen

ki kellene kérni a választók véleményét, azáltal elvesznék a kormánynak az a joga, hogy törvényjavaslatot terjesszen az országgyűlés elé. Kéri a javaslat elfogadását.

Az interpellációk.

Ezután megszakították a vitét és áttértek az interpellációkra.

Sümegei Vilmos az üllői-uti kaszárnyában polgári emberek ellen elkövetett brutális miatt interpellálta a honvédelmi minisztert.

Lovász Márton a kereskedelemügyi miniszterhez intézett interpellációt, a nyugati pályaudvaron uralkodó tarthatatlan állapotok megszüntetését sürgetve.

Novák János az előfogatok díjazása ügyében a belügyminisztert interpellálta meg.

Az interpellációkat kiadták az illető minisztereknek s ezzel az ülés délután egy órakor véget ért.

A nagykölcson sürgős.

Az egyetem, a kórház, a csatorna és a vízvezeték költségei.

Már az 1912. évi költségvetés megállapítása előtt hónapokon át majdnem naponként foglalkoztunk azzal az égetően sürgős kérdéssel, hogy Debrecen városának *újabb nagyobb kölcsönre* van szüksége. Az előre látható szükséglet szerint a kölcsön összegének negyven millió koronának kell lennie, mert husz millióból a régi kölcsönöket kell konvertálni, husz millió pedig az újabb befektetésekre szükséges. Lehetőségesebnek tartják azonban vezető körökben azt is, hogy ez a kölcsön, amennyiben kedvező feltételek mellett köthető meg, ötven millió koronás legyen. A kölcsön fölvétele azonban mindeztől függetlenül is állott, s így — bár ezt a két milliót már előre jól megterheltek — ez évben annak összege elégséges volt. Most azonban ismét aktuálissá tette a nagy kölcsön dolgát az a körülmény, hogy egyszerre több nagyobb kiadással járó munka megkezdése, vagy befejezése előtt áll a város.

Igy a mai nap folyamán *Haty* Kálnán a vízművek felügyelője jelentette be, hogy a csatornahálózat építését *Fried és Adorján*-cég befejezte s már csak az egyes építmények házi felülvizsgálata, apróbb javítgatások, simítások vannak hátra úgy, hogy az egész csatornamű átvétele tíz nap alatt megtörténhetik.

A vízvezetéki munkálatokat is a *Világi-tási és Vízmű* részvénytársaság már megkezdte. Száz munkása dolgozik már napok óta s megirtuk, hogy a vállalkozó tekintettel a kedvező időre, fokozott erővel akarja a munkákat folytatni. Kétségtelen, hogy már az idén is nagyobb összegeket, de a jövő évben legalább másfélmillió koronát kell kifizetni.

A legnagyobb kiadás azonban az *egyetem* építésének megkezdésével áll elő. Erről pedig tudjuk nagyon is illetékes személyiségnek, *Kenézy Gyula* dr.-nak kijelentéséből, hogy az építést jövő év nyarán megkezdik. Ugyancsak az év elején kezdődnek meg az utcaburkolások és a Szikszay—Tábornoki-házak építése, ami szintén másfélmillió korona költséggel jár.

Mindezekhez járul most az *új kórház* felépítésének kötelezettsége. Mert ama nyilatkozatok, előterjesztések után, amelyek a kórházi bizottságban a mai kórház állapotáról elhangzottak, a városnak kötelessége az új kórházat mielőbb felépíteni. S bár erre új költségeket megszavazni nem kell, mert az új kórház felépítési költsége már rég megszavazott összegekből nyer fedezetet, mégis a költségeknek az építés közben fedezetére szükség van legalább másfélmillió koronára.

Hogy pedig az új kórház építése mielőbb be fog következni, azt bizonyítja ama sürgős eljárás, amelyet az új kórház tervének fölvetője, *Kenézy Gyula* dr. és vele *Kovács József* polgármester követ, akik ma is együtt tárgyaltak az óriás jelentőségű kérdéssről. Tudósítónknak, aki ma beszélgetett *Kenézy Gyula* dr.-ral, a következőket mondta:

— A kérdést siettetni akarom és pedig annyira, hogy az egész dolgot még egy *decemberi, de legkésőbb a januári közgyűlés elé vihessük* és az ott végleges elintéztést nyerjen. Addig a vázlatterveket is meglehet szerezni. Azt hiszem, hogy a közgyűlés is a legnagyobb örömmel fogadja el az új kórház építésének gondolatát, amely elől a betegápolás érdekében kitérni nem is lehet, nem is szabad.

Egy azonban fontos ennél a kérdésnél s ez: amit tegnap csak közbevetően érintettem, tárgyalni kell aziránt, hogy *a kórházat az államnak adjuk át*. Erre a következő okból van szükségünk. Már az idén is, a régi kórházban 20.000 ápolási nappal kevesebb volt, mint amennyit a költségvetés előirányzott s így ebből 22.000 korona deficit lesz. Ha már most a klinikák is felépülnek, miután azokban kényelmesebb ápolást biztosíthat az állam, természetesen, hogy a kórház betegforgalma kevesebb lesz, ami az ápolási napok s ezzel a bevétel csökkenését vonja maga után. A rezi azonban csak annyi s így *deficitre is kilitás lehet*, amit a város egyszerűen elkerülhet, ha a kórházat az államnak adja át.

Mindezek azt igazolják, hogy Debrecen város olyan kötelezettségek teljesítése előtt áll, amelyek elől kitérni nem lehet és amelyek nagy összegeket követelnek. És éppen ezért kissé érthetetlen, hogy a város tanácsa még ma sem tett intézkedéseket az új nagy kölcsön megszerzése iránt, hanem inkább azt a hajlandóságot táplálja, hogy esetleg több függő kölcsönrel fog operálni. Tudomásunk szerint több oldalról van is ajánlat a városnál. — Ezek közül az egyik 4.8 százalékos amortizációval kínált ötven éven pénzt. Azt is tudjuk, hogy már sürgetik is ilyen nagy kölcsön felvételét és így remény van arra, hogy a tanács most már megteszi a szükséges lépéseket.

IRODALOM.

A CSOKONAI-KÖR LÉVAY JÓZSEFHEZ.

A magyar költők nesztora, Arany, Tompa, Gyulai legjobb barátja *Lévay József* ma tölti be életének 86-ik évét. Az ősz költőt, akit a király a Szent István-rend kiskeresztjével tüntetett ki, ebből az alkalomból páratlan ünneplésben részesíti a Kisfaludy-társaság, amelynek nemcsak legöregebb, hanem legrégebb tagja. A költőnek lakóhelyén, Miskolcon tart innepi ülést, amelyen a Kisfaludy-társaság testületileg jelenik meg és amelyen a Csokonai-kör is több tagu küldöttséggel képviselteti magát. A kör egyszersmind a következő üdvözlő iratot intézte az országosan tisztelt nagy költőhöz:

Ünnepelt költő!

Mint Napoleon katonái az évezredek piramisok előtt, mely meghatottsággal állunk három emberöltőre terjedő, tisztelet-parancsoló alakod előtt. Fenkölt homlokodról, mint egy élő emlékoszlopról, a magyar irodalomnak három gigászi korszaka tekint le ránk, a magyar költészetnek sokszoros dicső eseményei szólnak le hozzánk. Mint ifju, Petőfivel együtt lelkesítetted a szabadság harcát, férfi korodban Arannyal és Tompával együtt keseregtél a babiloni vízeknél, de egyszersmind velők együtt hívtad Rákóczy nagy lelkét; késő öregségedben, verseny

Kovács Gyula és Társa Debreczen, Főtér 55.

(Hungária kávéház mellett).

Őszi és téli ujdonságok

női felöltőkben. Divat bundák, plüsch és szörme kabátok leány és gyermek felöltők, boák és muffok. Costümök, :: pongyolák színházi és esti köpenyek divatszineken. ::
Csipke, selyem és szövetblousok, divatos kötött kabátok dus választéka. ::
Legelőszőbb szabhatt árak mellett.

dalolsz a fiatalokkal és legfiatalabbakkal és bármennyit merítettél költészed forrásából, most is tiszta, üdítő italt nyújtasz, a természetszeretnek, a hazába vetett hitnek, a bölcs megnyugvának élető vizét. Háromszorosan boldognak vallunk, mert lángra gyullhattál a magyar Tirteusz hő napjánál, mert évtizedeken át melegedhetél a legnagyobb magyar elmék, Arany, Tompa, Kazinczy Gábor, Gyulai Pál baráti tüzeinél és mert alacsony irigység, bántó féltékenység nélkül hallgatható a magyar költészet berkének csodásan megsaporodott madarait, az ismert honi nyelven zengőket és az idegenül rikácsolókat egyaránt.

A szabadságharc lantjai között, a magyar irodalom fénykorából utolsónak maradtál, mint Mikes a bujdosók sorából, te nem állsz egyedül és amit hallasz, nem a tenger szomorú mormolása, nem a szélnek enyészeti-zugása. Egy nemzet lelke vesz körül, ezreknek örömtapsa és millióknak hálaszózata hirdeti neked, az élőknek a halhatatlanságot.

Születésed napjának 86-ik és Kiszaludytársasági tagságodnak 50-ik fordulóján hódoló szeretettel üdvözlöl

Debrecenben, 1911. nov. 18.

a Csokonai-kör:

GÉRESI KÁLMÁN, KARDOS ALBERT,
elnök. titkár.

A Csokonai-kör és a Petőfi-társaság művész-estéje. A Csokonai-kör és a Petőfi-társaság által november 22-én, szerdán este 8 órakor az Arany Bika dísztermében közösen rendezendő irodalmi és művészeti estére most bocsátották ki a meghívókat. Az est műsora:

1. Szávay Gyula, a Csokonai-kör főtitkára üdvözlö a vendégeket.

2. Herczeg Ferenc, a Petőfi-társaság elnöke előadást tart.

3. Dömötör Ilona, a m. kir. operaház művésznője énekel Pap Zoltán dalaiból:

a) A szemembe néztem . . .

b) Beteg vagyok . . .

c) Hirbe hoztak . . .

Zongorán kíséri: Grósz Ernő, a zenekonzervatórium tanára.

4. Rózsa Lajos, a m. kir. operaház művésze énekel Pap Zoltán dalaiból:

a) A búsló felhő . . .

b) Angyal kellett az Istennek . . .

c) Jó isten, de kegyetlen. . .

Zongorán kíséri: Grósz Ernő, a zenekonzervatórium tanára.

5. Pap Zoltán, a Petőfi-társaság tagja előadja „Öreg cigány” című költeményét.

Szünet.

6. Pap Zoltán, a Petőfi-társaság tagja vetítő géppel bemutatja „Muszikaszó” című dalos könyvének 100 képét.

7. Dömötör Ilona, a m. kir. operaház művésznője énekel Pap Zoltán dalaiból:

a) Kérdik tőlem, mi bajom van? . . .

b) Szébb a barna, mint a szőke . . .

c) Szomszédunkban . . .

Zongorán kíséri: Grósz Ernő, a zenekonzervatórium tanára.

8. Rózsa Lajos, a m. kir. operaház művésze énekel Pap Zoltán dalaiból:

a) Iszogatok, dalolgotok . . .

b) Ha elmereng . . .

c) Kedves a mi részünk . . .

Zongorán kíséri: Grósz Ernő, a zenekonzervatórium tanára.

A tiszta jövedelem a Petőfi-család minap felállított siremlékének költségére szolgál. Jegyek ára: Keleti páholy 15, nyugati és oldalpáholy 12 korona. Ülőhely az I—VI. sorban 3 korona, a VII—XI. sorban 2 korona, állóhely 1 korona. — Jegyek kaphatók Kubek Sándor gyógyszerárában (Tisza-palota) és este a pénztárnál.

A kulisszák mögül.

Zilahyné — krinolinban.

— „A kis gróf” szenzációja. —

Pár nap múlva Zilahy Gyula színtársulata bemutatja Martos Ferenc és Rényi Aladár új operettjét „A kis gróf”-ot, mely egyike a budapesti színiévad legsikerültebb termékeinek. Javában folynak már a próbák úgy a darabból, mint a — *toilettekből* s mondhatom, egyik felülmulja szenzációban a másikat.

Igy a következő divatcsevegést volt szerencsém ellesni.

Kovács Margit, a kar egyik legszebb ékessége, akinek arca az elfojtott „művészi ambíciók”-tól úgy telve van patanásokkal, mint némely művész pattanásai „művészi figurák”-kal, sétál az udvaron Szentgyörgyi Böskével, a társulat legfiatalabb „anya”-segédszínésznőjével.

— Hallottál már Margit a „diriné” új kosztümjéről?

— Nem, nem érdekel. Ha játszanék a darabban valami szerepet, akkor pukkaszthatnál vele.

— Ugyan ne légy oly savanyu, lehet még belőled is énekesnő.

— Az nem lehet. Mert én már „segéd-naiva” voltam Fehérváron.

— Hát itt meg „segédszínésznő” vagy és azért a diriné „krinolin”-ja kell, hogy — *pukasszon*.

— Krinolinja?

— Igen, krinolinja. Ugy-e, hogy bámulsz, pedig nem is vagy primadonna?! Hát még ha Belezny Margit, meg Borbély Lilit látnád, ezek már is kék meg zöld ruhában járnak, csak hogy fel ne tűnjön az arcuk elváltozása.

És a két kicsi nő közelebb bujt egymáshoz, nehogy valaki meghallja, amit ezután beszélnek. De nekem „színházi hiénd”-nak ennyit is elég volt, hogy további sorsát a „krinolin”-nak kinyomozzam.

— Nagyságos asszonyom, — rohamtam Zilahynéhoz, egy szomorú históriát kell önnek közölnöm.

— Csak nem esik az eső? — riadt fel sötétben. Látja, új ruha van rajtam.

— Látom és pedig egészen izléses. Valódi Berkovics-remek: a kabát és az alj egybe szabva. Csakhogy súlyosabb esetről van szó.

— Meghozták a számlát?!

— Készüljön el a legrosszabbra.

— Már elkészültem.

— Üljön le.

— Leültem.

— A krinolin . . .

— Megérkezett?!

— Még nem. De már a nagyközönség lázba borulva várja, hogy Nagyságod jóvoltából élvezhesse.

— Hát akkor jó leszek a közönséghez, mert szeretem. A jövő héten „A kis gróf” premierjén lesz szerencsénk egymáshoz, nekem meg a „krinolin”-nak. Amelyet imádom. Egyszer már énekeltem egy hangversenyen egy „krinolin dall” krinolinban és oly sikerem volt, melyhez hasonlót azóta sem éreztem. Mert

higye meg, a „krinolin” egészen „sajdós érzések”-et vált ki abból, aki viseli. — Én úgy éreztem, mintha száz évvel előbb születtem volna, de az arcom üde és fiatal maradt. Örök ifjúságot, romantikus szüzességet árasztott körülém a krinolin s az a fényes nézőtér, mely frakkban és kivágott estélyi ruhában tapsolt és innepelt, mintha egy sötétebb árnyék lett volna, egy derült, világos pasztell-képen.

— És szabad tudnom, milyen lesz az újabb interiőr?

— Amilyen egy amerikai milliomos lány szeszélyétől kitelik. Most milliomos leány leszek a darabban: Mss Dorothy. Egy excentrikus, önálló gondolkodású amerikai Miss. Így aztán a „krinolin” is csak „ilyen önálló” lehet. (Mutatja, hogy milyen.)

Én azonban megörzöm a kellő diszkréciót s csak annyit árulok el, hogy Zilahyné, aki egyike a legpompásabb „modelleknek”, olyan érdekes divat-újdonnággal lepi meg „A kis gróf” előadásán a színházi közönséget, hogy balga legyek, ha egy hétig más nótával fakad sirva a magyar, mint

„Recepice Zilahyné
krinolinban . . .”

Conferecier.

A debreceni Szabad Iskola.

Az első félév programja.

November 27-én, a jövő hétfőn kezd meg ezidei ciklusát a debreceni Szabad Iskola, amely Kenézy Gyula dr. udvari tanácsos és Kovács Gábor dr. jogakadémiai tanár vezetése alatt immár évek óta teljesíti magasztos hivatását. Mert ma már valóban kulturszükséglet kielégítőjévé vált a Szabad Iskola Debrecen közönsége előtt, mely társadalmi állás és osztályhelyzet tekintetében a lehető legtarkább és éppen azért igen becses összetételű hallgatóságot szokott nyújtani az iskola előadásainak.

Az az ideál, mely az iskolán kívüli oktatás tekintetében az angol népies egyetemekben, az u. n. university extension-ekben testesül meg, előttünk csak a messze jövőben elérhető ideál marad: annak egy gazdag és kulturált társadalom az előföltétele, a mely minálunk hiányzik.

De az adott viszonyok között a Szabad Iskola híven betölti feladatát. Ez pedig elsősorban az, hogy közönséget a természet- és a társadalomtudomány alapvető kérdéseivel, legfőbb eredményeivel megismertesse s hallgatóságának ne annyira szakismereteket, mint inkább az általános műveltséghez hozzátartozó ismereteket nyújtson. — Ezért törekszik a Szabad Iskola elsősorban arra, hogy hallgatóságának érthetően, népszerű nyelven adja elő mindazt, ami e modern világnézet tartozéka.

Ezek mellett a rendszeres előadási kurzusok mellett, — melyek pontos és következetes megvalósítását sokszor meggátolják a vidéki s ily célra nézve kedvezetlen viszonyok, — rendez a Szabad-iskola egy-két óras népszerű előadásokat, amelyek célja megint csak ugyanaz: pótolni és kiegészíteni azokat a hiányokat, melyek az iskolákat már elhagyott s megfelelő tudományos könyvekhez nem mindenkor jutó, de az élettel együtt haladni törekvő közönség általános műveltségén mutatkoznak. Ezért találnak helyet tanrendünkben történelmi, irodalmi, művészeti, zenei, társadalmi jellegű stb. előadások.

Nagymagyaralföldi Bank Részvénytársaság

Debrecen, Placz utca 73. sz. (Tihanyi-ház.)

Telefon 897.

Telefon 897.

Elfogadunk

feldolgozott pénzeszközök és értékpapírok adás-vétele.

kezelés végett (safe depo-ít.). Arkereskedelmi üzle-
tek. Ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági vállalatok finanszírozása. Bővebb felvilágosításra szolgál az igazgatótanács.

betéteket takarékkönyvekre vagy folyószámlára. — Leszámitolunk váltókat. — Hitelt nyújtunk folyószámlára váltó vagy értékpapír fedezet mellett. — Törlesztéses jelzálog kölcsönöket nyújtunk 15—65 évi időtartamra. — Előleg-kéri kpapírokat. — Bal- és kül-
Parcellázási műveletek és mezőgazdasággal kapcsolatos mindennemű fizetek. — Értékek átvétele megérzés és

Állandó betétek

után 5%

netto kamatot fizetünk.

A Szabad Iskola az 1911—12. tanév első félévében rendes ismeretterjesztő előadásait — úgy mint eddig is — az Ipartestület dísztermében (Simonffy-utca 1-c. szám alatti városi bérház II. emeletén) tartja hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön — kivéve november 30-ikát — este 6—7 óráig.

Ezek mellett az előadások mellett rendez a Szabad Iskola vasárnapi mesedélutánokat is kis gyermekek számára. Az első ily mesedélután a jelen félévben december hó 10-én délután 3 órakor tartja meg ugyancsak az Ipartestület dísztermében s ennek részletes programját majd a hírlapokban fogja közzé tenni. De annyit már jelezhetünk, hogy énekszámok, szavalatok és mesemondás fognak az előadás műsorán szerepelni s a meséket Tömörny Jenő és Mocsáry László tanítók mondják.

De a Szabad Iskola az Országos Közművelődési Tanács felhívására felvette a maga programjába az analfabéták oktatását is. Minden felnőttest, férfit és nőt egyaránt megtanít írni, olvasni, számolni, ellátja az Országos Közművelődési Tanács ajándékából ingyen ábécés könyvvel és ingyen taniszerekkel. Ezt a tanfolyamot — november végétől március végéig — a városi iparostanonciskola termeiben (Burgundia-utca 1. szám) tartja meg minden kedden, szerdán és pénteken este 7—9 óráig. E tanfolyamra jelentkezni lehet Hatvani József tanítóval (Barna-utca 4. sz.), aki naponként déli 12-től délután 4 óráig áll a jelentkezők rendelkezésére s megadja nekik a szükséges utbagazításokat.

Egy-egy tanfolyamra legfeljebb harminc egyén vesznek fel, de ha — amint remélhető — ennél több jelentkező lesz, akkor mód van a tanításra vállalkozók szíveségéből párhuzamosan több tanfolyamot is tartani.

A Szabad Iskola minden tanfolyamának előadásai, hogy mindenkinek hozzáférhetőek legyenek, teljesen ingyenesek, azokon sem beíratkozási, sem tandíj fejében, sem bármily más címen senkinek sem kell fizetni. A kulturális cél érdekében azonban szíves köszönettel fogad és nyugtáz bármily csekély adományt is a Szabad Iskola titkára.

A Szabad Iskola ezidei ciklusának első félévi tanrendje a következő:

Novemberben:

27-én, hétfőn: Dr. Kovács Gábor egyetemi magántanár, jogtanár: Bevezető előadások a szociológiába. Első előadás: Mi a szociológia?

28-án, kedden: Dr. Besskó József gazdasági akadémiai tanár: Az állati és emberi élőködők. Mikroszkópi bemutatásokkal.

29-én, szerdán: Sztankay F. Béla, gépészmérnök, a kir. ipari szakiskola igazgatója: Az írótolgyártás. Vetített képekkel.

Decemberben:

4-én, hétfőn: Dr. Kovács Gábor: Bevezető előadások a szociológiába. Második előadás: A népesség.

5-én, kedden: Dr. Besskó József: A baktériumok és az azok által okozott betegségek. Mikroszkópi bemutatásokkal.

6-án, szerdán: Dr. Szenes Zsigmond orvos: A zeneművek stílusa.

7-én, csütörtökön: Nyáry Béla főgimnáziumi tanár: A rádiumról és az anyag szerkezetéről. Első előadás.

10-én, vasárnap délután 3 órakor az Ipartestület dísztermében énekek és szavallattal összekötött mesedélután gyermekek számára, amelyen a meséket Tömörny Jenő és Mocsáry László tanítók mondják.

11-én, hétfőn: Dr. Kovács Gábor: Bevezető előadás a szociológiába. Harmadik előadás: A munkamegosztás.

12-én, kedden: Masznyik Béla gépészmérnök, a kir. fémipari szakiskola tanára: A modern járó művek. Kísérletekkel s vetített képek bemutatásával.

13-án, szerdán: Dr. Kovács József gazdasági akadémiai tanár: A modern agrárpolitika és feladatai. Első előadás.

14-én, csütörtökön: Nyáry Béla: A rádiumról és az anyag szerkezetéről. Második előadás.

18-án, hétfőn: Dr. Rajczy Rezső: A nemzetköziség és az Eszperantó mozgalom.

19-én, kedden: László Béla, felső kereskedelmi iskolai tanár: A reklám szerepe és jelentősége.

20-án, szerdán: Dr. Kovács József: A modern agrárpolitika és feladatai. Második előadás.

21-én, csütörtökön: Toroczkai Oszwald, festőművész, tanár: Az iparművészet és építészet a családi házak szolgálatában. Vetített képekkel.

A polgárrá lett főherceg.

Burg Ferdinánd és Czuber Berta.

Ferdinánd Károly főhercegnek, a trónörökös öcsésének egyszerű Burg Ferdinánddól való átalakulása foglalkoztatja a mi hivatalos lapunkat is. A *Budapesti Közlöny* mai számának *Nem hivatalos rész* című rovatában a következő közlemény foglaltatik:

Vett értesülés szerint *Ferdinánd Károly* főherceg ur ő cs. és kir. fensége rövid idővel ezelőtt a külföldön legfelső engedelem nélkül házasságot kötött, miért is Ő császári és apostoli királyi Felsége ő cs. és kir. fensége kérelmére legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy *főhercegi címéről és rangjáról, nemkülönben a hadseregben viselt állásáról lemondhasson*. A lemondó ezután a *Burg Ferdinánd* nevet fogja viselni.

Ebből a hivatalos közleményből mindekelőtt az a szénzáció pattan ki, hogy a *főherceg házassága már régebben megtörtént a külföldön* és hogy a rangról való lemondás ennek a következménye. Mert Ferdinánd Károly főherceg is megtarthatta volna címét és rangját, úgy mint pl. *János* vagy *Henrik* főherceg annakidején, ha házasságát nem a király előzetes tudomása és beleegyezése nélkül kötötte volna.

(A titkos házasság.)

A *Wiener Abendpost* tegnapi száma hozta először nyilvánosságra Károly Ferdinánd főherceg szerelmi regényének érdekes befejezését. A közleményből kitűnik, hogy a *főherceg külföldön legfelsőbb engedelem nélkül, házasságra lépett Czuber Bertával* és hogy ennek következtében főhercegi címéről és rangjáról, valamint a hadseregben viselt állásáról lemondott és nevét *Burg Ferdinánddal* cserélte fel. Mindenütt nagy feltűnést keltett ez a jelentés, mert a már eddig tudott dolgokon kívül elárulja azt is, hogy *Károly Ferdinánd és Czuber Berta már régebb idő óta férj és feleség*. Hogy mikor és hol történt az esküvő, arról nem jelent meg hivatalos jelentés. Értesítélseink szerint, a főherceg *1909-ben vette feleségül Czuber Bertát*, még pedig a *drezdai polgári hatóság előtt*. Előzőleg hat hónapig menyasszonyával együtt Drezdában tartózkodott, mert a szász törvények szerint ennyi idő szükséges az érvényes polgári házasságkötéshez. Az esküvőn két prágai tiszt szerepelt, mint tanu.

Ez a titokban kötött polgári házasság volt egyik akadályja annak, hogy az udvar ellene szegült még annak is, hogy a főherceg később morganatikus, tehát a családi törvények szerint is megengedett házasságra lépjen szerelmeseivel. A múlt év elején Károly Ferdinánd feleségével együtt hosszabb időt töltött Badenben, Bécs mellett és ezalatt az idő alatt bátyja, *Ferencz Ferdinánd trónörökös* kísérletet tett arra, hogy a király beleegyezését megnyerje a morganatikus házasságra. Az udvarnál azonban erős befolyások érvényesültek ennek megakadályozására. Károly Ferdinánd

ez év májusában *kihallgatáson jelent meg a királynál Lainzban* és személyesen kérte a király beleegyezését. Az uralkodó kegyesen fogadta ugyan a főherceget, de *határozottan visszautasította azt a kérését*, hogy a házasságot egyházi esketés útján és a király beleegyezésével morganatikus házassággá avassák. Együttal ígéretet tett a főhercegnek arra, hogy *anyagi ügyeinek rendezésénél szívesen segíti* és boldogságot kívánt az új házaspárnak. Ez idő óta állandó tárgyalások folytak a főherceg és az udvari főmarsalli hivatal között Károly Ferdinánd anyagi ügyeinek rendezésére. Ismeretes, hogy Károly Ferdinánd az *estei* vagyonból tekintélyes részt kapott volna, ha Ferencz Ferdinánd trónra jut. Ettől a vagyontól most elesett, azonban a király megígérte a főhercegnek, hogy *eddig évjáradékát ezentul is megkapja*.

Burg Ferdinánd és felesége jelenleg még Luganóban vannak, de valószínű, hogy jövőre már beköltöznek Bécsbe, ahol a haidani Mária Terézia-palotában tartottak fenn számukra lakosztályt. Később azonban Burg Ferdinánd Bécs villanegyedében fog állandó lakást tartani.

(A tisztí becsületszó.)

Bécsből táviratozzák: Károly Ferdinánd főherceg még 1903-ban kért engedelmet házasságához a királytól s akkor az volt a terve, hogy külföldön egész csöndben lép morganatikus házasságra választottjával, *de a király ellenezte*. Közben olyan intrikák történtek a kulisszák mögött, amelyek arra vezettek, hogy a főherceg *tisztí becsületszavát* adta a királynak s megígérte, hogy letesz szándékáról, többet nem is fog gondolni Czuber Bertára, holott előbb már szökni akart vele s ha a főudvarmesteri hivatal egy nagyon magas állású tisztviselője fel nem fejezi, *titokban megesküdött volna a leánnyal*. Akkor Cziráky gróf főudvarmester parancsot kapott a királytól, hogy tudassa a főherceggel *fölháborodását* s mondja meg neki, hogy *szobafogságra ítéli*.

Teltek az évek és a főherceg ismét felújította az ismeretséget, közben újból engedelmet kért a házasságra. A *tisztí becsületszónak megszögeése volt az ok*, amiért a király csak oly feltétel mellett egyezett bele a frigyebe, ha a főherceg lemond minden kiváltságáról és rangjáról.

(Két gyermek.)

Meránból táviratozzák: A *Meraner Zeitung* mai száma állítólag hitelesen közli, hogy az egykori Károly Ferdinánd főherceg még évekkkel ezelőtt feleségül vette Czuber Bertát és a házasságból eddig két gyermekük született. *Burg Károlyné most ismét anyai örömeiket vár.*

(A rangvesztés.)

Bécsből táviratozzák: Az osztrák és a magyar hivatalos lap, valamint a hadsereg rendeleti közlönye legközelebbi számukban fogják közölni a főhercegnek rangjáról, címéről és a hadseregben viselt állásáról való lemondását. A magyar főrendiház egyik legközelebbi ülésén fel fogják olvasni a főudvarmesteri hivatalnak erre vonatkozó átiratát is és erre a főrendiház törölni fogja Károly Ferdinánd főherceget a magyar főrendek sorából.

MULATSÁG.

— **A Polgári kör bálja.** Az első bál a régi jóhírnevű polgári kör bálja lesz az idén farsangon. Nemesacsi időrend szerint lesz pedig első január 6-án, hanem a rendezősség összehívását tekintve, valamint a benső, családias érzés, az összetartás szempontjából is mintaképe lesz a többi báloknak. Jó cigány, jó táncosok, kitűnő kedély tekintetében még talán egy mulatság sem előzte meg a polgári körét, de nem fogja felülmúlni most sem. — Közelebbi részleteket a rendezősség munkája szerint fogunk hozni a farsang ez igazán első mulatságáról.

Legjobb a Békési Róza „Gyorsmosó” szappana.

Uj választások a Csapó-utcán.

Két friss mandátum sorsa.

Alig zajlottak le az általános városatyaválasztások, már is elterjedt a hír, hogy legközelebb, már december első felében újabb választások lesznek és pedig két helyre. A Csapó-utcai kerületben ugyanis, ahol némileg mozgalmas volt a választás és ahol küzdelemről lehet beszélni, egy hely lemondás folytán, egy pedig azért üresedik meg, mert a megválasztott törvényhatósági bizottsági tag a törvény értelmében nem választható. E hírek mellett ma azt is hallottuk, hogy a választást többen felebbezással akarják megtámadni, mert egyesek részéről szabálytalanságok történtek. Lehet azonban, hogy ez csak hiu fenyegetőzés marad és a választásnak felebbezással való megtámadását a kibukottak a kibukás keserűségének friss hangulatában hangoztatták.

Az azonban már bizonyos, hogy Kánya Lajos és Suhajda Béla megválasztása az igazoló választmányt foglalkoztatni fogja.

Kánya Lajos ugyanis, akinek korcsmája is van és aki egyike volt azoknak, akik legelősebben dolgoztak a saját megválasztásuk érdekében, egyszersmind alkalmazottja a városnak, amennyiben a rendőrségnél dijak. Mint alárendelt alkalmazott városatyai minőségben ferde helyzetbe kerülhet felettes hatóságaival. A választások izgalmi és a megválasztás dícsősége után — mint értesülünk — maga Kánya Lajos belátta ez állapot visszaszűntét és megtartva a rendőrségnél elfoglalt állását, a törvényhatósági bizottsági tagságáról fog legközelebb lemondani.

A másik megüresedő hely Suhajda Béláé, akit igen szép eredménnyel, 189 szavattal választottak meg. Ő sem volt benn a hivatalos, a városi párt és a függetlenségi párt által közösen megállapított, ugynevezett paktumos listában. Az ő választását az igazoló választmány meg fogja semmisíteni. Suhajda Béla ugyanis csak fél év óta állandó debreceni lakos, már pedig a törvényhatósági városok bizottsági tagjainak választásáról intézkedő törvényhatósági törvény az 1886. évi XXI. törvények 23. szakasza, amely arról szól, hogy kik nem választhatók, e pontjában expresszisz verbis világosan kimondja, hogy törvényhatósági bizottsági tagnak meg nem választható az, aki két év óta még nem lakik a városban.

A választásokról fölvetett jegyzőkönyvet Kovács József polgármester már áttette az igazoló választmányhoz, amelynek elnöke Márk Endre udvari tanácsos a választástól számított tizenöt nap mulva hívja össze az igazoló választmány ülését. A választmány első sorban a választás eredményét fogja felülbírálni s azután tárgyalás alá veszi az esetleg beérkező felebbezéseket is.

Cholnoky Jenő dr. Debrecenben.

Látványos előadás a tripoliszi háborúról.

A csütörtöki felolvasó estéket rendező bizottságnak sikerült Cholnoky Jenő kolozsvári egyetemi tanárt e hó 23-ára, a legközelebbi csütörtökre megnyerni arra, hogy itt Debrecenben a tripoliszi háborúról és Tripolisz viszonyairól, mint e kérdésben teljesen tudós szaktanár, előadást tartson. A rendező bizottság elnökét, Lóky Béla dr. főgimnáziumi igazgatót tegnap értesítette Cholnoky Jenő elhatározásáról s levelében határozottan megígérte, hogy szíves készséggel jön Debrecenbe előadását megtartani.

Ha magában véve csak ez egy számmal lépne is a közönség elé a csütörtöki felolvasó estéket rendező bizottság, máris oly kellemessé és érdekessé tenné estélyét, hogy kész sikert előre biztosítva látná. Azonban az est. nívóját sikerült több igen értékes és becses számmal gazdagítani. Így például föl fognak lépni a debreceni színtársulat tagjai közül Belezna Margit szubrett-énekesnő, akinek bájos játéka és művészi előadása mar-

is meghódította Debrecen város művészet szerető közönségét. Ugyancsak elsőrendű és minden műértést kielégítő lesz a Kassay Károlyé is, aki a debreceni színtársulatnak általánosan elismert burleszk komikusa. Nem kevésbé fog mögötte maradni az előző számoknak Szűcs Margit urleány előadása se, aki egy drámai költeménnyel szerepel a műsoron, továbbá Fábry zongoratanárnő és Haják hegedűtanár zenei száma sem, a kik szintén nagyon kedves ismerősei a debreceni közönségnek.

A rendező bizottság, tekintettel a teljes műsor kiváló értékére és arra, hogy előadás iránt szokatlanul nagy érdeklődés mutatkozik már eddig is, ez alkalommal nem a katolikus gimnázium dísztermében rendezi estélyét, hanem a Bika dísztermében és a törzsberlő közönségnek biztosítja, hogy bérlete alapján minden ráfizetés nélkül részt vehessen az érdekes estélyen. Jegyek ez alkalommal is Antalffy József Piac-utcai üzletében kaphatók kedd reggeltől kezdve, előjegyzések azonban már most elfogadtatnak.

Színház és művészet.

A színház műsora:

VASÁRNAP délután: *Három feleség*, operett.

ESTE: *Boszorkány*, dráma. (Kis bérlet.)

HÉTFŐ: *Cigányszerelem*, operett. (C. bérlet.)

KEDD: *Édes a bűn*, vigjáték. Bemutató előadás. (A. bérlet.)

SZERDA délután: *Liliomfi*, énekes vigjáték.

Ifjúsági előadás. ESTE: *Ártatlan Zsuzsi*, operett. (B. bérlet.)

CSÜTÖRTÖK: *Édes a bűn*, vigjáték. (C. bérlet.)

PÉNTEK: *Bányamester*, operett. (A. bérlet.)

SZOMBAT: *Sárga liliom*, színmű. (B. bérlet.)

VASÁRNAP délután: *Nagyapó*, énekes népjáték. ESTE: *A kis gróf*, operett. Bemutató előadás. (Kis bérlet.)

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután

mérsékelt helyárrakkal 3 órai kezdettel Lehar

Ferencnek a *Három feleség* című rendkívül

mulattató operettje kerül színre. ESTE Sardou

szenzációs drámájának a *Boszorkány*-nak

lesz a reprize, melyre már napok óta szor-

galmasan készül a drámai személyzet Thury

Elemér rendező vezetése mellett. A köz-

önség részéről rendkívül nagy érdeklődés

nyilvánul a repriz iránt, amelyben T. Csige

Böske, Thury Elemér, Kemény Lajos, Papp

Etelka, Uti Gizella, Vajda Ilonka, Szilágyi,

Bérczi, Székely, Falussi és Máthé játszanak

nagyobb szerepeket.

Két premier. A jövő hét játékrendjében

premier szerepel. Kedden A) bérletben lesz

a bemutatója az „Édes a bűn” című francia

vigjátéknak, mely a Nemzeti Színház idei

szezónjának elején nagy sikert aratott. A

másik premier vasárnap este lesz, amikor

kisbérletben mutatják be „A kis gróf” című

operettet. „A kis gróf” a Király-színház idei

kassza-darabja s a vidéki színpadon is, ahol

eddig bemutatták, mindenütt osztatlan tet-

széssel találkozott.

Ifjúsági előadás. Szerdán délután 3 órai

kezdettel, rendkívül mérsékelt helyárrakkal

ifjúsági előadásul a *Liliomfi* című énekes vig

játék kerül színre. Zilahy igazgató az összes

tanintézetek igazgatóit levét útján értesítette

az előadásról.

A Bonbonniere kitaró művészi munká-

ja végre megtörte a közönség közönyét,

mert az új szenzációs műsor bemutatója óta,

vagyis négy nap óta zsufozásig meg telik a

nézőtér és úgy az előadás alatt, mint az ezt

követő Bal-Tabarinban a hajnali órákig

emelkedett kitünő hangulatban mulat a köz-

önség. De a műsor csakugyan világvárosi.

Emersonék „uszoda-sketsch”-e csodálatba

ejti a nézőt, produkciójukat emeli még csodá-

dás díszletük. Figinis akrobaták, Jellaws

táncoktós, a Feritta quartett, Csabai Zsóni,

és a Ralf Morré humoros jogleur száma mind

elsőrendűek. Ma délután teljesen decens fe-

hér gyermekelőadás lesz, mérsékelt hely-

árrakkal. Jegyek előre válthatók Antalfinál.

Ködben.

Egy lelelengyerek silhouette-je.

Homályos, szürke, bársony simaságu köd ereszkedik a városra, mintha egy nagy pók gubódzott volna hálójába. Az utcai lámpák fénye megtörik szövetén s aki belefárad az esti szürköletbe, meg kell lassítani lépteit, nehogy a most folyó csatorna építkezések ürege megnyílják lábai alatt, mert a saját árnyékáig is alig lát az ember.

Ebbe a hideg, de átvonhatatlan kárpitba szoktak belekapaszkodni azok a hajótöröttek az életnek, akiket a bűn, nyomor és a vétkes könnyelműség nevelt, hogy aztán a börtön és a fegyház vigyen a vérkeresztségre.

Még a gázláng is szomorubban pislog, mint rendes időben s a notoriun lumpok is hamarabb fejezik be a dárídót, mert a köd ilyenkor nagyon rossz idegenvezetőnek bizonyul.

Csak az utcai őrszem áll rendületlenül helyén s mint valami saskeselvű kémlel a sötétbe. Most

mozdul a köd

s egy sötétes árnyék huzódik közelebb. Kisebbsé, mint egy ember, de nagyobb egy gyermeknél.

— Megállj, ki vagy?

— Én vagyok, Jóska! — válaszol egy

14 éves barna, csapozott gyerek, akin kék vászonszerű zubbony és ugyanolyan nadrág feszült, amelyet a pékek szoktak viselni tél nyári időben egyaránt.

— Honnan jössz?

— A Batthányi-utcából.

— Hová?

— Nem tudom, valahová, ahol helyet

kapok.

— Mi vagy?

— Pékinas. *Horgonyi* Károlynál, ahon-

nan azonban már három napja eljöttem.

— Van lakásod?

— Nincsen. Lelenc gyerek vagyok.

Pár perccel később pedig ott állanak

mind a ketten *Komlóssy* Pál ügyeletes rendőr-

kapitány előtt, akinek az őrszem katonás keménységgel jelenti:

— Kapitány urnak alásan jelentem, ezt a

fiút az *Árpád-térről* előállítottam.

Igazolás.

— Hogy hívnak?

— Loriczka József.

— Hány éves vagy?

— Tizennégy.

— Inas?

— Igen, pékinas voltam *Horgonyi* Károly

debreceni pékmesternél, ahonnan három napja

eljöttem.

— Miért?

— Mert nincsen kedvem.

— Meddig voltál *Horgonyinál*?

— Másfél évig.

— Szüleid vannak?

— Lelencgyerek vagyok.

— Akkor visszamegy volt mesteredhez.

— Nem megyek én! — mondja kihívóan

a gyerek — nincs kedvem, hát nem megyek.

Egy arcizma sem rezzen. semmi félelem

vagy respektus a hivatalos hatalom láttára

sem kel a lelkében. Cinikusan, fásult meg-

alkuvással, a börtön és szeggyentől való irtó-

zat nélkül mondja ezeket, mintha a társada-

lom és annak törvényei oly fogalmak lenné-

nek, melyeket még hallásból sem ismert volna

soha.

Ime egy élő bizonyítéka azoknak az ese-

teknek, melyek alkalmasak arra, hogy

a gyermekvédelem mai keretei

iránt a bizalmat megölik s a patronázs ren-

dser gyönyörű ideájának megvalósításától

kedvét elvegyék.

Itt áll előttünk a 14 éves *Loriczka* József,

aki születése percétől a társadalom és az ál-

lam gondoskodását élvezte, mire egy tisztes

pékműhelyben másfél évet töltött a kenyér-

gyártó asztal mellett, már elunja a munkát s

sem szép szóval, sem fenyegetéssel rem haj-

landó visszatérni oda, ahol jövendő boldogu-

lásának az alapját megkapja.

— Hát mi akarsz lenni? kérdezik tőle.

— Semmi! — a fagyos, de nyílt válasz. És ebben a „*semmi*” szóban benne van a „*lenc-rendszer*” egész tragikumája.

A lencgyereket bizonyos számú forintok ellenében kiadják nevelőbe egy szegényebb sorsú család kebelébe. Adnak mellé egy könyvet, ebbe kell beírni milyen a sulya, egészsége és melyik doktor mikor vizsgálta meg. Néha ki is megy egy orvos, aki megnézi él-e, vagy meghalt, de arra alig van eset, hogy a hivatalos copfon kívül egyéb is történnék a gyermek jövője érdekében.

Hogy a tápszülő csakugyan ért-e a *gyermekneveléshez* s vajjon oly lelkiismeretesen teljesíti-e ezt, mintha a maga gyermekének életéről lenne szó. Láthatunk egy háznál 2—3 *lencgyereket* is, akiket a gazda és annak leánya vagy menyé vesz ki a lencházából, de akik valójában *egy családnál* vannak elhelyezve, s a tápszülő nem hogy neveltetésükre ügyelne fel, de még azt a *ruhát is elszedi* tőlük, amit féltékenként a lencházából kapnak. Ebbe járnak a *saját gyermekei*, akik csak kinozzák és elidegenítik a családi tüzhelytől a *jött-ment* lencgyereket, aki nem is marad egyéb házból, mint kedvező jövedelmi alany, akiért minden hó elsején fel lehet venni az államtól az előírt összeget.

Igy aztán nem is fejlődik ki benne sem a családi tüzhely, sem az embertársai iránti szeretet, kóbor kutya lesz, aki csak az utcán éri jól magát, ahol ha magához hasonlókkal találkozhat, legalább az öklével tud érvényt szerezni az akaratajának.

Munkára sem szorítja senki, sőt a tulajdon iránti tiszteletet sem fejlesztik ki nála úgy, amint azt önön gyermekeikkel megtennék s a szegény, társadalomtól és államtól agyonpártfogolt szerelem gyermeke, ha éhes: bizony csak *lop*, ha *éhezni* nem akar.

Hiszen kegyetlenebbül a tápszülőnél alig bánhat vele akár a rendőr akár a börtönőr!

Igy megy kárba évenként sok ezer hasznos emberanyag s százazrekre rug az az összeg, melyet állam és társadalom a *humánizmus* álarca alatt *protekción hivatalnokok* és lelkiismeretlen, kapzsi parasztok hízalására elfecsérel!

Legközelebb új adatokkal szolgáljak.

Gyulai Zsiga.

Nagy sikkasztás a nagyváradi házipénztárban

Harmincezer koronás hiány.

Nagyvárad város pénztárának kínos szenzációja van. Kiderült ugyanis, hogy egy számvévőszéki díjnak 30.000 koronát sikkasztott a házi pénztárból, úgy, hogy a már egyszer számfejtett és kifizetett számlákat még egyszer számfejtette s az azokért járó összegeket még egyszer felvette.

A városzerte nagy megütközést keltő esetről Nagyváradról a következőket táviratozzák:

A városi házipénztárban tegnap nagy sikkasztásnak jöttek a nyomára. *Szücs Géza* főszámvévő néhány nap előtt észrevette, hogy az egyszer már kifizetett nyugtákat valaki még egyszer benyújtja a pénztárhoz s az azon kitüntetett összeget másodszer is felveszi. — Titokban megindult a vizsgálat s ennek folyamán kiderült, hogy *Depprich Tibor* számvévőszéki szakdíjnak a bünnös, aki a következő fufangos módon követte el a csalásokat. *Depprich* feltörte azokat a szekrényeket, amelyekben a már kifizetett nyugtákat őrizték. Innen kiemelte a nyugtákat, azok alján levő dátumot, a számvévőszéki záradékkal együtt levágta, új dátumot és záradékot vezetett arra, újból benyújtotta a pénztárnál, ahol gyanútlanul kifizették az összegeket.

A főszámvévő azonnal bejelentette az esetet *Rimler Károly* polgármesternek, aki *Depprich Tibor*t azonnal elbocsátotta s az ügyet áttette a rendőrséghez, amelynek részéről *Gerő Ármin* rendőrkapitány rögtön meg is indította a vizsgálatot.

Ennek során azután az is kiderült, hogy a szakdíjnak manipulációról tudomással kel-

lett birni közvetlen főnökének *Budaházy Alajos* alszámvévőnek is. A rendőrség ma hallgatta ki *Budaházyt*, akit egész délelőtt tartott kihallgatása után a rendőrség előzetes rendőri felügyelet alá helyezett s most minden pillanatban várják letartóztatását.

Ugyancsak ma távirati megkeresésre letartóztatták *Dopprich Tápiószelén*, ahova elbocsátása után utazott. Ma éjszaka kíséri a csendőrség Nagyváradra.

Az elsikkasztott összeg 25.000—30.000 koronára rug az eddigi megállapítások szerint, de lehet, hogy a rögtön megindított rovincsolás még több csalásnak vezet nyomára.

Az eset kínos feltűnést keltett a városi háznál és egész Nagyváradon, mert ez előtt 8 évvel is nagy sikkasztás történt a házi pénztárban, ahonnan *Hegedűs Géza* főpénztárnok 150.000 koronát sikkasztott, pár év előtt pedig több vámhivatalnok nagyobb összeget sikkasztott a vámjövendelmekből. Ez állapotok tehát laza ellenőrzésre és rossz rendszerre engednek következtetni.

HIREK.

Korona — forint.

*

Hárman ültünk a kávéházasztalánál. Tárgyaljuk a szürke hétköznap eseményeit. Kezdi a szót jobboldali szomszédom.

— Megjártam ma. Megyek a Piac-utcán. Bámulom a százszor látott s már halálra unt kirakatokat. Most végre egy új tárgy ragadja meg a figyelmemet. Hasznos kis háztartásbeli cikk. Nézem, nézem. Épen ilyesmi hibázik odahaza. Megörül neki az asszony. Kibékitem. No, ez megér 3 koronát; mert annyi van ráírva.

Belépek az üzletbe. Kérem ezt meg ezt a kirakatból s máris szurom lefelé a 3 koronákat.

A 3 koronát azonban gunyos mosoly fogadja a kereskedő részéről.

— Mit tetszik képzelné? Egy ilyen cikket, 3 koronáért? Uraság! azt képzeli, hogy lopom a portékát s ingyen adják ezt a bolt-helyiséget? 3 forint uram, 3 egész forint az ára. Egy fillérrel sem kevesebb.

Vége a családi örömnök, az asszony békecsókjának. S ami több, — kivert kutya módjára kell kisunyitanom a fényes üzletből. Mert 3 forintom ilyesmire igazán nincsen.

Folytatja a baloldali kollegám.

— A kis fiam járt ilyen formán a minap. Rákötötte magát egy 60 filléres sétatálcikára. Nem lehet fiam, drágaság van! Vágok én neked annál szebb sétatálcát az erdőn, ha nem jár arra a csösz, meg a rendőr.

Ember tervez, — asszony végez. Feleségem önagysága minden további indoklás nélkül, kiutalta szóbelileg pénztárcámból a 60 fillért. Hallgattam és leszurtam a nikkeleket.

Félóra mulva jö vissza a fiam kisirt szemekkel. A kereskedő kidobta! 60 fillérért merte kérni a 60 krajcáros botot.

Megállapítottuk, hogy ez nem jól van így. A korona—fillér számítás mindenütt kötelező, csak a reklám-auszágokban nem. Kibiggyesztek az árura a 3.— számot meg a —.60 számot, közelebbi megjelölése nélkül a korona vagy forint értékeknek. Így nem csoda, ha az ember becsapódik.

Kedves szerkesztő ur, mit tetszik kérem gondolni, nem volna-e ideje, hogy ez az ügy rendeztetnék? Mert hogy az elmondott két eset csak szemelvény a sok más közül, arra patkánymérget veszek. Nem lehetne-e a kereskedelmi és iparkamarának, — vagy ha kell, a miniszternek beleszólni a dologba?

Nem tudjuk, hogy az illetékes tényezők meglátják-e ezt a tréfásan elmondott dolgot. De hogy a kávéházi friss kedélyt meg ne rontsam, kimondom a sentenciát, hogy ha az én panasomra nem is segítenek a bajon, majd segítenek eszköz nélkül, ha a nagyságos és méltóságos urak kedves feleségei találnak egyszer becsapódni a korona—forint jelzések mondhatnók könnyelmű elsikkasztása következtében.

—is—

— **Vasárnapi istentiszteletek.** A református templomokban e hó 19-én, vasárnap prédikálni fognak: a Nagytemplomban *Dicsőfi József* lelkész, a Kistemplomban *Gáborjáni Szabó Gábor* segédlelkész, a Kossuth utcai templomban *Németh Károly* 4. th., az Ispóty-templomban *Polgár Gyula* segédlelkész, a Csapó-kerti imaházban *Kovács János* vallásoktató-lelkész, a Homokkerti-imaházban *Orosz Kálmán* theologus, a Kistemplomban délelőtt 11 órakor *Uray Sándor* lelkész prédikál. — Az ág. hitv. ev. templomban az istentiszteletet vasárnap délelőtt 10 órakor *Kutas Kálmán* segédlelkész végzi.

— **Az angol királyi pár tengeribeteg.** — Londonból táviratozzák: A ma reggeli lapok hírt kaptak, hogy a Biscayai-öböl táján tegnap hatalmas vihar dühöngött, mikor a *Medina* felé tartott, fedélzetén az angol királyi párral, amely Indiába megy a koronázásra. Nemcsak a királyi vacht, de a kísérő hadihajók is úgy táncolnak a sok emelet magas ságu hullámok tetején, mint valami kis csónakok, árbócaik letöredezték, a kötelek elszakadtak és a kormánykerekek felmondták a szolgálatot. A királyi páron erőtt vett a tengeribetegség. Egész nap rosszul érezte magát *Mary* királyné, a király sem jött ki kajütiéből, de viharedzett hadi tengerészek is megkapták a tengeribetegséget.

— **A városi tisztviselők fizetésrendezése.** Megemlékezünk arról, hogy a belügyminiszter némi módosítással jóváhagyta Debreczen város szervezeti szabályrendeletét s ezzel a fizetésrendezést is. Együttal pedig megengedte, hogy a nagyobb fizetések már most folyósíttassanak. E tárgyban tartott ma a tanács bizalmas értekezletet, amelyen a fizetést kiegészítő összegeket állapították meg.

— **Krudy Gyula párbaja.** Fővárosi tudósítónk jelenti: E hét elején súlyos afféra volt *Krudy Gyulának*, a kitűnő írónak, *Stojanovits* huszárkapitánnyal. Az ügyet ma délben egy órakor lovagias uton intézték el a Fodor-féle vívóteremben. Feltételek voltak: nehéz lovassági kard, bandázs nélkül, végkimerülésig. *Krudy* segédei *Kanitz Géza* és *Papp Zoltán*, *Stojanovitsé* *Grossmann Richárd* és *Savel Gusztáv* kapitányok. *Krudy Gyula* az első összecsapásnál súlyos sebet ejtett *Stojanovits* kapitányon, aki homlokától a szemöldökéig terjedő hosszú sebet kapott. Erre a segédek a párbajt beszüntették. A felek kibékültek.

— **Az állami tisztviselők a drágasági pótlékért.** Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete a képviselőházhoz kérvényt nyújtott be, amelyben azt kéri, hogy törvényben mondassék ki, hogy a kormány az összes állami tisztviselők részére drágasági pótlékot rendszeresítsen. A kérvényhez terjedelmes indokolás csatol az egyesület, amelyben rövid visszapillantást vet az elmúlt mozgalmakra, melyeket a tisztviselők helyzetük javítása érdekében indítottak volt és vázolja a mai helyzetet, felsorolja az egyre dráguló élelmiszerek árulási százalékát, a lakásbérek emelkedését és kéréséhez kidolgozott tervet mellékel, amely a pótlék megadásánál alapul szolgálhat arra, miképpen részesedjenek benne a különböző fizetési fokozatu tisztviselők.

— **Löfkovits Arthur kitüntetése.** Ő Fel-sége a múlt nyáron — amint ez annakidején közöltük — a *Ferencz József-rend* lovagkeresztjével tüntette ki *Löfkovits Arthurt*, a város muzeumának alapítóját és igazgatóját, a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül. *Domahidy Elemér* főispán e hó 20-án, hétfőn délelőtt fél 11 órakor a *Csokonai-kör* termében, a muzeumi bizottság előtt fogja *Löfkovits Arthurnak* átadni a királyi kitüntetés jelvényét. Ezután a muzeumi bizottság különféle, részben igen fontos ügyeket tárgyal.

— **A Jótékony Nőegylet vasárnapi zsúrja.** A Jótékony Nőegylet december hó 3-án tartandó vasárnapi zsúrára nagyban folynak az előkészületek. Mint már jeleztük, rend

kivül érdekes, ötletes műsorú lesz ez a délután is. Az első rész egy régi, magyar kurián játszódik le, hol a nagymama (Karay Sándorné) születése napján az unokák, vendégek stb. ének (Havas Gábor huszárkapitányné), tánc (Ernst Irén és Dicsőffy Marianne), hegedű (Fráter Iván), gondonka, Varin Ferenc joghallgató), üdvözlők a nagymamát, pár szóval összekötve egy egész kis történetet fog képezni. A második rész egy pompás, mulatságos kis vígjáték. „A nőkérdés” című lesz, hol a hölgyek, mint feministák gyűléseznek, előadják Szalay Mártha, Somossy Kató, Kolbenhayer Margitka, Matolay Irén, Tóth Erzs, Fráter Sándor és Nagy Géza. A másodikikat január 13-án rendezik a nőegylet „Utazás a föld körül” című táncestélyt, hol több nemzet viselete specialitása ott lesz bemutatva. Jegyek a december 3-iki vasárnapi zsurra Molnár Ferenc ur Piac-utcai üzletében kaphatók. Páholy 10 korona, ülőhely az első 4 sorban 2 korona, 5-8-ik sorban 1 korona 50 fillér, a többi sorokban 1 korona. Állóhely 50 fillér. Kezdetek pont 5 órakor, mivel a terem 8 órára ki van adva bálra. A rendezőség előjegyzett páholyok kiváltását kéri.

— **A király és a bécsi családirtás.** A Holzknacht-család tragédiájáról Bécsből azt jelentik, hogy Holzknacht Róbert életben maradásához ismét több reményt fűznek az orvosok. A golyó eltávolításához még nem tudnak ugyan hozzáfogni, de hiszik, hogy a legközelebbi napokban ez lehetséges lesz. Ha a golyót nem is távolítják el, mégis lehetségesnek tartják, hogy az a tüdőben betokoldhatik és a sebesült megmenekül a haláltól. Lapunk tegnapi számában közöltük, hogy a király a Holzknacht-családnak részvétét tejezte ki. A király részvétnyilatkozatának szövege, mint Bécsből táviratozzák ez:

„Ő felsége mélyen érzett sajnálattal értesült azon borzasztó büntetről, amelynek Méltóságod szép reményekre jogosító gyermekei oly tragikus módon áldozatul estek. Őfelsége néltóságodnak a pótolhatatlan veszteségen érzett fájdalomában osztozik és mély részvétét kegyeskedik kifejezni. Legfelsőbb megbízásból, P a á r.

— **A hatvankilencedik tanítónői állás.** A debreceni református egyház iskolaszéke ma délután Szele György lelkész elnöklése alatt foglalkozott a 69-ik tanítónői állás betöltésével. Összesen tizennégyen pályáztak az állásra, névszerint: Kiss Lenke komádi tanítónő, Vida Juliska, Ókrös Erzsébet, K. Szeremley Róza tiszacsegei tanítónő, Nagy Szeréna, özv. Mindszentiné Kiss Mária sarkadi tanítónő, Hajdu Ilona, Kovács Ilona, Varga Klára, Fikli Mária, Szatmári Róza, Bedő I. Ana, Szűk Valéria és Szentjóbey Lenke gáti tanítónő. Az iskolaszék a következő sorrendben tette meg ötös jelölését: özv. Mindszentiné Kiss Mária, Szűk Valéria, Hajdu Ilona, Vida Juliska és Ókrös Erzsébet. A presbiterium legközelebbi ülésén ejti meg a választást.

— **A köztisztasági vállalat könyvelője.** Ma délután öt órakor tartotta meg ülését a köztisztasági és fuvarozási vállalat felügyelő bizottsága. Ez ülésen a bizottság a könyvelői állásra beérkezett pályázatokat bírálta felül és a pályázók közül hármat kijelölt. A jelölést titkos szavazással ejtették meg. A szavazás eredményéhez képest a felügyelő bizottság első helyen ajánlja Csékmány Béla honvéd főhadnagyot, akinek kitűnő bizonyítványa van a könyvelésről. Második helyen Molnár Jenőt, a harmadikon Molnár Sándort. Pályáztak még Radó Gyula ügyvédjelölt, akinek jog és államtudományi vizsgája van, Major Sándor okleveles gazdasz és Kiss Imre könyvelő. Az építendő kocsiszin építésével Györfi Lajost bízták meg.

— **Százhuszonegy gyermek felruházása.** Ma este tartotta a Polgári Asztaltársaság a tagok impozáns számban való részvétele mellett idei közgyűlést. A közgyűlés előtt a szokásos felruházás volt, ez alkalommal 121 szegény gyermeket látott el valláskülönbség nélkül meleg téli ruhával és derék gazdája: Márkus Jenő, a friss vacsorával. A közgyűlést Szabó Henrik elnök szép beszédben nyitotta

meg, ezután a tisztújítást ejtették meg. Elnök: Szabó Henrik, alelnökök Hoffman Sándor, dr. Révi Nándor és Trnka Gottlieb. Gazd. intéző: Aczél Henrik. Titkár: dr. Fülöp Ödön. Ügyész: dr. Szöllős Dezső. Gazda: Márkus Jenő. Jegyzők: dr. Aczél Jenő és Klein József. Ellenőrök: Kronovitz Ignácz és Gelbmann József. Számvizsgálók: Polacsek Ferenc, Klein Jakab, ifj. Widder Sámuel, Darvas Ede. Továbbá 35 választmányi tag. A társaság kedélyes poharazás mellett egész a hajnali órákig együtt volt.

— **Menyasszonyok, vőlegények.** A debreceni m. kir. állami anyakönyvvezető előtt az elmúlt héten a következő párok jelentették be házasságkötési szándékukat: Antal Béla—Laboranovits Józefa, Berezen András—Pál Julianna, Szabados János—A. Zaveczky Ilona, Frank Ede—Rózsa Irén, Sörös Antal—Szabó Piroska, Ligeti János—Frankó Mária, Pál Miklós—Erdős Rozália, Dédai László—Szűcs Mária, Nagy Lajos—Kardos Róza, Flóri Ferenc—Bujdosó Eszter, Hammer Sándor—Harangozó Julianna, Benke Gábor—Vida Erzsébet, Bányá Péter—Vedres Julianna, Tiba György—Asztalos Ágnes, Fodor Ferenc—Buga Mária, Biró Márton—Berzék Mária, Kozma Mihály—Tóth Julianna.

— **Protestáns estély.** November 23-án, csütörtökön délután 5 órakor, a főiskolai oratóriumban, Clark Ferenc dr. amerikai református lelkész, a keresztyén szövetségek megajánlója tiszteletére, protestáns estély lesz a következő programmal: 1. Ének. 2. Megnyitó imát mond Urav Sándor debreceni lelkész. 3. Clark Ferenc dr. beszéde (tolmácsolja Kovács J. István dr., szatmári lelkész.) 4. Bibliamagyarázatot tart Szabó Aladár dr. budapesti lelkész. 5. Bezáró fohászt mond Nagy István szenior. 6. Ének. — Belépő-díj nincs, de önkéntes adományok missziói célra köszönettel fogadtatnak.

— **Merénylet a pályáőr ellen.** Leviczky József 51 éves pályáőr, aki a 115. számú őrházban, a Hadházy-ut melletti sorompónál tesz szolgálatot, tegnap éjjel nem fogadta a Debrecenből Nyiregyházára robogó vonatot. A vonatvezető rosszat sejtve, megállította azt és a vonatszemélyzettel a pályáőr keresésére indult. Csakhamar meg is találták, a váltó mellett vérbe fagyva. Ismeretlen emberek éppen a vonat érkezése előtt támadták meg és botokkal agyba-főbe verték. Beszállították a kórházba.

— **Erzsébet-ünnepélyek a debreceni iskolákban.** A főreáliskola Petőfi-önképzőkörében tartotta meg Erzsébet királyné gyászünnepét. A szépen sikerült ünnepély a következő műsorral folyt le: Hullasatok könnyet. Előadja az ifj. énekkar. Megnyitó beszéd. Mondja dr. Kardos Albert, az önképzőkör vezetője. Erzsébet, Irta Váradi Antal, szavalja Fülöp Gyula VIII. o. t. Emlékbeszéd. Tartja Fejes Gyula 8. o. t., az önképzőkör elnöke. Régi gyászének. Előadja az ifj. énekkar. Egy boldogtalan királynőről. Irta és felolvassa Mihály Gyula 7. o. t. Erzsébet királyné. Irta Balla Miklós, szavalja Gyarmathy Miklós 7. o. t. Himnusz. Éneklé az ifjusági énekkar.

A debreceni felső kereskedelmi iskola ifjusága e hó 20-án hétfőn Erzsébet királyné emlékeztetőre ünnepélyt rendez. Az ünnepély kezdete délelőtt fél 11 órakor lesz a következő műsorral: 1. Gyászének Spohrtól. Előadja a vegyeskar. 2. Ünnepi beszéd. Tartja László Béla tanár. 3. Erzsébet királyné, Balla Miklóstól. Szavalja Tarr Juliska alsó osztályu tanuló. 4. Erzsébet, Irta és felolvassa Kontsek László, az önképzőkör elnöke. 5. Erzsébet királyné emléke. Szögedi Imrétől. Előadja a női énekkar. 6. Volt egyszer egy

királyné, Szabolcska Mihálytól. Szavalja Kovács Imre felső osztályu tanuló. 7. Ch. Dancla, Op. 109. Papolczy Margit felső osztályu tanuló zongorakiséréte mellett hegedűn előadják Emerich Endre és Lenhorn Imre felső osztályu tanuló. 8. Szózat. Előadja a vegyeskar.

— **Betörés Kabán.** Lichtmann Dávid kabai fűszerkereskedő feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, hogy boltját feltörték és onnan mintegy 240 korona értékű ingóságot és apróságot elloptak. A betörők az udvar felőli üveglakot benyomták és azon keresztül hatoltak az üzletbe. A nyomozás megindult.

— **Az osztozkodás vége.** Papp Antal 39 éves szerkocsi tulajdonos összeakadt Sziv József kocsisal. Osztozkodni kezdtek, mire Sziv elővette a patkócsavar kulcsot s azzal úgy vágta fejbe Papp Antalt, hogy azt menten elborította a vér. Beszállították a kórházba.

— **A modern orvostudomány a természetes gyógyvizek használatát,** különösen a maga nemében legkiválóbb **Ferencz József** keserűvizet ajánlja. A költséges és körülményes utazás fürdőhelyekre könnyen elkerülhető, ha saját otthonunkban a kellemes hatású „Ferencz József”-keserűvizet rendszeresen használjuk. Leginkább elhízott egyéneknek ajánlatos 3—4 héten át naponként fél pohárral felmelegítve inni.

E kitűnő természetes hashajtóról dr. Bamberger Henrik bécsi egyetemi tanár a következő elismerő szavakkal nyilatkozott: „A Ferencz József-források vize a keserűvizek között a legerősebbek egyikének bizonyult, melynek még hosszabb használatnál sincs semmiféle káros hatása.” A Ferencz József vizet tehát gyengébb szervezetű egyének is bizalommal használhatják.

Bevásárlásnál vagy a fűszerüzletekben, mint a gyógytárakban kérjen határozottan valódi „Ferencz József” keserűvizet, nehogy valamely gyengébb forrás vizét kapja!

— **Kálvineum-ünnepély Püspökladányban.** Püspökladányban, a „Társaskör” helyiségében november hó 23-án, csütörtökön a magyar református lelkészárva otthona — Kálvineum — javára táncmulatsággal egybekötött hangverseny lesz, a következő műsorral: 1. Megnyitó beszéd. 2. Költemények. Felolvassa: Jánosi Zoltán debreceni ref. lelkész. 3. Énekkettős. Előadják: Jánosi Antal és Czár Teréz. 4. Komoly szavalat. Előadja: Kozma Zsigmond biharnagybajomi ref. lelkész. Vonós négyes. Előadják: Domján Lajos I. hegedű, Kiss Gyula II. hegedű, Csenki Imre viola, Knapok Jenő celló. 6. Vig felolvasás. Előadja: Nagy Vilmos, debreceni tanárképezdei tanár. 7. Népdalok. Énekl: Kelcmen Jánosné Hajduszoboszlóól. 8. Vig szavalat. Előadja: Mezei Irma biharnagybajomból. 9. Bezáró.

— **Házasságok.** Az elmúlt héten a debreceni m. kir. anyakönyvvezető előtt a következő párok kötötték házasságot: Szabó Mihály—Nagy Rózával, Halya Aladár—Varga Zsuzsánnával, Csösz Lajos—Röf Rózával, Komócsin Sándor—Kis Juliánnával, Czibere Lajos—Madarász Rózával, Seidl Rezső—Szege Eszterrel, Pajky Jenő—Megyeri Erzsébettel, Mészáros István—Nagy Rózával, Fodor János—Mészáros Juliánnával, Szabó Imre—Zih Zsófiával, Soltész János—Karászi Ágnessel, Kovács Károly—Magyar Juliánnával, Györfy István—Ókrös Margittal, Biró Károly—Ruskó Máriaival, dr. Barna László—Simony Évával, Gyenge Gyula—Tóth Máriaival.

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ésványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES AGOST

Szinyva-Lipócsi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 2.

Torbich István—Galambosi Ágnessel, László András—Szodrai Erzsébettel, Lós András—Boros Máriával, Bajdó Sándor—Szatmári Erzsébettel, Bana József—Megmondia Zsuzsánával, Vörös Dezső—Mészáros Erzsébettel.

— **Bortolvaj asszony.** A rendőrségnél ma följelentették Erdélyi Mihályt, hogy Molnár László korcsmárostól állandóan bort lopott. A rendőrség ma hallgatta ki az asszonyt, aki tettét beismerte.

— **Halálozások.** Az elmúlt napon az alábbi haláleseteket jelentették be a debreceni m. kir. állami anyakönyvvezetőségnek: Fülöp József református 19 éves, Nagy Mária római katolikus 22 éves, Szalánczi István református 35 éves.

— **Főtárgyalások sorrendje a debreceni kir. törvényszéken.** A debreceni kir. törvényszék előtt a jövő héten a következő ügyek vannak tárgyalásra kitűzve: November 20-án, hétfőn, az esküdtek előtt: **Uray Gábor** ellen nyomtatvány után elkövetett rágalmozás. — November 23-án, csütörtökön, az esküdtek előtt: **Kalmár Ede** dr. ellen nyomtatvány után elkövetett rágalmozás vétsége. Ugyanaz nap felebbviteli és váditanási ügyek tárgyalása a II. sz. teremben. November 24-én, pénteken, főtárgyalások: **Szilágyi Zsófia** ellen, **Nagy Péter** ellen lopás miatt. **Erdély Lajos** dr. ellen nyomtatvány után elkövetett rágalmozás miatt.

— **Különleges angol nyakkendőök és galérvédők** a legnagyobb választékban Frank Testvéreknél.

— **Dr. Katona Mihály** sárospataki homeopata orvos ismét rendel Debrecenben t. hó 24-én, pénteken egész nap és 25. szombat d. e. 11 óráig, Darabos-u. 55. sz. alatt, ahol különösen tüdő és gyomorbetegségek számosan látogatják a sikeres gyógyításairól híres orvost.

— **A Zoltán-féle csukomájolaj** ugy minőség, mint hatás tekintetében felülmúlhatatlan. Sokkal jobb, mint az emulsió, ize, szaga nincsen, könnyen emészthető, gyermekek, valamint felnőttek szívesen veszik. Üvege 2 korona a gyógyszerárakban. Egyedüli készítő **Zoltán Béla** gyógyszerész, Budapest, Szabadság-tér.

— **Mellékletünk.** Lapunk mai számához mellékeljük a dr. Erhard-féle „Visnervin“ idegtápszert hirdető prospektusát. Ajánljuk olvasóink figyelmébe ezen kitűnő labdacsoport, amelyeket legkiválóbb orvosaink is számtalan esetben rendelnek.

— **Kiadó utcai szoba a Piac-utcán, minden órában. Gázvilágítás. Cim a kiadóban.**

— **Tea sütemények** és finom bonbonok friss minőségben kapható a cukorkagyár városi raktárában, Tisza-palota.

— **Csödtömegből vett,** nagymennyiségű ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők, zseb-kendőök, nyakkendőök, keztük stb. érkeztek! Györfi testvérek, Piac-utca 30.

— **Különleges dolgok** fehérművekben, ajouros terítékekben, csipkés középabroszok, futók és tálca-kendőökben, harisnyákban, zsebkendőökben, Kardos Lászlónál.

— **Nők a kereskedelemben.** Régen nélkülözünk Debrecenben egy olyan intézményt, amely hivatva lenne a nőket rövid idő alatt a kereskedelmi irodákban előforduló összes munkálatokra rövid időn belül megtanítani. A gépirás (az összes rendszerű gépeken), gyorsírás, könyvelés és a levelezés elsajátítása céljából tanfolyamot nyitott f. év nov. hó 1-én a „Mercur“ vállalat Arany János-utca 2. Telefon 5—40. Beiratási díj nincs.

— **Müncheni Hofbräu-barna sört mérnek** mától kezdődőleg a Márkus-pincében, (az Alföldi Takarékpénztár kellemes soute-rainbéli otthoni helyiségében). A világnak ez a legjobb söre állandóan csapon fog állani és házhoz is szállítják, minden külön költség nélkül, literenként. Vérszegényeknek különösen ajánlatos ez a gazdag táperezű, frissítő ital. Telefon 953.

— **Schlimmer Mórné** női és leány kalap terme Hatvan-u. 11. szám.

— **Sárcipőket** a rossz idő beálltával legolcsóbban beszerezhet a **Linoleum áruházban** Piac-u. 49. Telefon 644. Ugyanitt van az „Usona“ világhírű gummi-sarok egyedüli lerakata.

— **Modern faliképekben** állandó ujdonságok **Thaisz Arthur** papíráruházában.

— **Splendid Pensió,** Váci-utca 12. minden komforttal ellátott előkelő családi otthona. Telefon 26—80.

— **Fiatal segéd,** uri díjat üzletbe azonnal felvételük. Cim a kadóban.

The Vera „American Shoe“
AMERIKAI CIPŐK
kizárólag
Mandel Lipótnál
Párja K 22. 24. Telefon 353.

Pénzt takarít meg!
ha férfi-, nő- és gyermekruha szükségletét
Szabó Miklós
üzelnél **Piacz-u. 61. sz.** a Szent Anna-tervezéssel szemben szeri be ahol **téli kabátok és öltönyök** már **20 koronától** kezdve kaphatók Nagy raktár :: mindennemű férfi-, nő- és gyermek ruházati cikkekben. :: Külön mérték osztály. Külön gyermekruha osztály.

A legszolidabb áron
Berényi Anna
női divatterme
DEBRECZEN, Péterfia utca 4. sz.
Készít **angol, lovagió, franczia, utcai és alkalmi ruhát, kabát, :: köpenyt és costümöket. ::**

Órák, ékszerek, ezüstművek
eddig nem létezett olcsó árakon
Sándor Ármin
legszolidabb alapon álló üzletben
DEBRECZEN, Piacz-u. 41. (Dréher sörcearnok mellett)
Órajavitások, ékszer alakítások, kiváló gondnal, legolcsóbban!

Órák és ékszerek
nagy választékban **rendkívül olcsón** kaphatók
BAUER KÁROLY
órák és ékszerész
Piacz-u. 75. szám.
Tessék kirakatomat megtekinteni, ahol minden tárgyon szabott ár van feltüntetve.

Kifőntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításokon arany éremmel és oklevéllel.
Megtől eredő c. u. :: köszvény- és reuma :: ellen a legjobb háziszor a híres
Király-Balzsam!
Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakorlatban idültbb eseteknél is már egyszeri használatával a fájdalmakat teljesen megszünteti.
Fog- és fejfájást 5 percz alatt megszüntet. Egy nagy üveg ára 2 koronát teljes használati utasítással. Kapható a feltaláló és készítő
GRÓSZ NAGY FERENCZ
gyógyszertárában Kossuth-utca 8. színház mellett.

Csatornázási vállalat és cement csőgyár
Debreczen. Gyár: **Miklós u. 53. Iroda, Széchenyi u. 18.**
Tulajdonos SZTUDINKA SZILÁRD mérnök.
Elvállal csatornázási, vízvezeték-berendezéseket. Raktáron tart **saját gyártmányú beton csöveket**, kartelen kívüli szolid áron. **! Kiszállítás díjtalanul szolg. l. !!**

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	849.—
Osztrák hitel	660.50
4 százalékos koronajáradék	50.81
Államvasut	733.75
Jelzálogbank	984.50
Rimamurányi	674.50
Salgótarjáni	674.—
Közuti vasut	833.50

Irányzat: Csendes.

Magánleszámitolási kamatláb:
Bécs 4 1/16%, Berlin 4 1/8%, London 3 1/8%.

Budapesti gabonátőzsde.

Svaz E. (Strasser és König) debr. bizományos távirati jelentése.	
Buza októberre	—
áprilisra	11.58
Rózsa októberre	—
áprilisra	10.20
Zab októberre	—
áprilisra	9.60
Tengeri májusra	8.48
Tengeri 1912. év jüli	8.43

Irányzat: Gyenge. Készárú 5 olcsóbb.

Helyi értékpapírok magánárfolyama.

Névért.	Ösz. telték	1911. szeptemberi el	Kor.
500	50	Debreczeni Első Tkptár	900
200	15	Alföldi tkptár	395
500	40	Ipar és Keresk. bank	805
200	18	Közgazdasági bank	400
200	17	Takarék és Hitelintézet	350
500	14	Debreczeni Hitelbank	260
400	21	Általános Forgalmi Bank	—
300	16	Bankeyesület	—
300	30	Istvánmalom	700
200	10	Debr. Helyi vasut	—
200	18	Termény és óruktár	—

Megvan a fuzió a Debreceni Első és a Közgazdasági között. Mint illetékes helyről értesülünk, a Debreceni Első Takarékpénztár és a Közgazdasági Bank között terbe vett fuzió a mai napon létrejött, mlután ugy a dologi, mint a személyi kérdések a legkiválóbb módon oldattak meg. A részleteket egyelőre még nem bocsátják nyilvánosságra. Értesülésünk szerint a fuzionált intézetek új címében mind a két intézet neve kifejezésre fog jutni. A Közgazdasági Bank az új cég alatt is még egy pár esztendeig a mostani helyiségben fogja üzleteit lebonyolítani.

Az Alföldi Takarékpénztár emissziója. Mint érdekes jelenséget említjük föl, hogy dacára a pénzdrágaságnak és annak dacára, hogy az elővételi jogosultság gyakorlására kitűzött határnap csak november 20-ikán jár le, az elővételi jogosultsággal már a mai napon minden részvényes élt.

Jegyzők bankja Nyiregyházán. Mint nyiregyházai tudósítónk jelenti, ott 400.000 korona alaptőkével Jegyzők bankja cég alatt részvénytársasági alapon új pénzintézet alakult. A részvénytársaság elnöke Vay Tibor gróf szabolcsmegyei főispán, az igazgatóság tagjai között Suhajda Béla debreceni föld-birtokos is szerepel. A felügyelő bizottság elnöke Vadász Lipót dr. kisvárdai ügyvéd, országgyűlési képviselő.

Az új Arany Bika. A városi közgyűlésnek az új Arany Bika részvénytársaságot illető határozatát — mint már jelentettük — a belügyminiszter jóváhagyta s a miniszter leirata a napokban le is fog érkezni. A részvénytársaság értesüléseink szerint december 3-ikára hívja össze az alakuló közgyűlést.

A Takaré- és Hitelintézet tökémeleése. A Takaré- és Hitelintézet igazgatósága a legközelebbi rendes közgyűlés elé javaslatot fog terjeszteni az alaptőke fölemelése iránt. Az úgy most még csupán az előkészítés stádiumában van s így arról ezidőszerint nincs módunkban részleteket közölni.

Az új kaszárnyák elhelyezése. Az új kaszárnyák elhelyezésénél a stratégiai szempontokon kívül arra is különös súlyt fektet a katonai hatóság, hogy azok minél közelebb essenek a részükre kijelölt gyakorlóterekhez. Eppen ezért szinte bizonyosra vehető, hogy az új honvédszár laktanya a Vilmos-laktanya folytatásának vonalában, a gyalogsági laktanya pedig a jelenlegi sátor-tábor (barakok) helyén épül föl. Mindkét hely olyan, hogy a fent említett követelményeknek minden tekintetben megfelel, azonkívül a belvárossal való összeköttetés is a villamos járatok folytán a legkényelmesebb.

A budapest-brassói gyorsított gyorsvonat. Kolozsvár, Nagyvárad és Brassó városok irányadó tényezői mozgalmat indítanak a brassó-budapesti gyorsított gyorsvonat megvalósítása érdekében. Kolozsvárott legközelebb értekezlet lesz s monstre küldöttség tiszteleg Beöthy László kereskedelmi miniszternél, Kálmán Gusztáv államtitkárnál és Hollán Sándornál, a miniszterium elnöki osztályának vezetőjénél. A mozgalom élén Eszterházy Kálmán gróf kolozsvári főispán és Várady Zsigmond dr. képviselő állanak. Eddig szól az értesülésünk, amelyhez hozzáfűzzük, hogy a budapest-brassói gyorsított gyorsvonat terve már régebbi keletű s hozzáteszszük még, hogy abban a formában, amint Nagyvárad, Kolozsvár és Brassó tervezi, erősen sérti Debrecen érdekeit, mert a gyorsítás szerintiük abban állana, hogy a szóban forgó vonat Püspökladányon nem várná be a debreceni gyorsvonatot s ezzel érnék el a gyorsítást. Ennélfogva helyénvaló volna, ha Debrecen irányadó tényezői is beleszólnának a dologba, még pedig oly irányban, hogy eme gyorsításnál — amelyet nekünk is helyeselnünk kell — a debreceni érdekek is kielégítést nyerjenek, vagyis, hogy a gyorsított brassói gyorsvonathoz a debreceni vonatnak is megfelelő összeköttetése legyen.

Ingatlanok forgalma.

László András és neje Szigeti Eszter veszi Koós Lajos és neje Neviczki Mária-tól pusztát telket 2100 koronáért.

Özv. Bányai Istvánné veszi Kuczka Emiltől Egymalom-utca 3 sz. ház fele részét 3500 koronáért.

Tar Gábor és neje Kónya Erzsébet veszi Deák István és neje Kiss Juliánától ónodj szántóföldet 15.000 koronáért.

Özv. Mészáros Lázárné veszi Kurovszki Jánostól Csillag-utca 83. sz. házat 14.000 koronáért.

Szabó István és neje Papp Rozália veszi özv. Thieszen Hermanné és társaitól ujosztási szántóföldet 6000 koronáért.

Lengyel Ferencz és neje Mácsay Zsuzsanna veszi Gentsch Lajostól Timár-utca 13. sz. házat 29.200 koronáért.

NYILTTÉR.
Fog-Króm
KALODONT
Szájviz

Igen jó eredményt alkalmazók.
MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
SAVANYUVÍZ

GUBER FORRÁS
A LEGKÖNYVEBBEN
RÉSZEZHEŐ
ARZÉNES VIZ
VÉRSEGENYSÉG SÁPKÓR
IDEGGYENGESÉG
ÁLMATLANSÁG
ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI
ÁLLAPOTKÉNY ADHATÓ
KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUÉRIÁK
ÉS ÁSVÁNYVIZKERESKEDESEKBE

Luna
A kézi és szénsavas ásványvizek királya.
Kapható: A fűszerkereskedelmi részv. társ.-nál Debreczenben.

Legnagyobb választék
harisnyákban
kötött és szövött árukban
Márton Gyula és Fia
ujjonnan berendezett úri és női divat üzletében
Főter- és Simonffy-u. sarok, a városházával szemben. — Fiók üzlet nincs.

Allandó kiállítás
művészi fényképekből
Némethi műtermének
Placz-utczai kapu bejáratában.

Pick Nándor Építési vállalati és tervezési irodája, Vigkedvü Mihály-u. 11. sz.

Elsőrendű száraz
Tüzifa
házhöz szállítva kapható
Miklós Emil
tüzifa kereskedőnél.
Telefon 733. Raktár: M. á. v. fűtőháznál.

Ha izléses szép ruhát
akarnak olcsón mérték szerint, akkor forduljon bizalommal
RAPPAPORT MÓR férfiszabóhoz
DEBRECZEN, Placz-utca 29. sz. alá.
Kis Debreczen-szálloda épületében.

Miért kezeli gyomrát
olyan gond nélkül
mintha az nem volna épen olyan fontos, mint többi szervei és mégis ha a gyomor nem emészt, az egész test elalul.
Egy kipróbált, kikeresett legjobb és leghatásosabb gyogyfűvekből gondosan összeállított étvágyat elősegítő, emésztést előmozdító és enyhe levezető házi szer, mely a mértékeltenség ismert következményeit hibás diéta, meg-hülés és elhanyagolás által előidézt székrekedést, mint gyomorégést, felfúvódást, a túlsok savanykészt és a gör-csüs szenvedéseket enyhíti és megszünteti ez a ROSA gyo-morbalzsama a Fragner B. prágai gyogyszertárától.
FIGYELEM! A csomagolás minden részén a törvényileg bejegyzett védjegy van.
FŐRAKTÁR:
B. FRAGNER cs. és k. udvari szállító
a „Fekete sas” gyogyszertára, Prág. Kleinselte 203.
Ecke der Nerudgasse.
Postaküldés naponta.
1 egész üveg 2 kor., 1 fél üveg 1 kor. Postán a K 1.50 előleges beküldése mellett kis üveg, K 2.8. nagy üveg, K 4.70 két nagy üveg, K 8.— négy nagy üveg, K 22.— beküldése mellett 14 nagy üveg ausztr.-magyarország minden állomására bérmentve küldetik. Kapható Deb-reczenben Mihalovits Jenő gyogyszertárában.

Minden katarrhust gyógyít
KONSTANTIN FORRÁS kapható minden ásvány-víz kereskedésben és a Gleichenbergi kút-igazgatóság által. **EMMA FORRÁS**

Ekszer és aranyemléket
ha olcsón és jó kivitelben akar vásárolni, keresse fel
KOSTYA JÁNOS
ékszerész és óra üzletét
Széchenyi-utca 1. szám. Ref. kistemplommal szemben
Javítások pontosan eszközöltetnek.

Egy főzőutasítás!
Magyaros bablevés. (6 személy részére.)
Egy fél liter babot és egynegyed kg. kolbászt, só beletéve, puhára főzünk. — Egy kanál zsírban hagymát pirítunk szép sárgára, hozzá egy kőshagyma paprikát adunk, majd forró Maggi-bablevés-sel feleresztjük és jól kifőzzük. — (A Maggi-főle húslevés-kockát 1/2 liter forró vízzel leöntjük s rögtön kész húslevest nyújtunk.) — Erután átadjuk és hozzáadjuk a babhoz. — Egy kis kanál lisztet és lefőlt habarunk és azt is hozzáadjuk, azonkívül ecetet és babbrevet.
Győződjék meg kérem, hogy a **MAGGI** kockából előállított húslevés a hamis levezeknek erőteljes, jó izt ad.

Gondos anyák

nem várják be, míg kedvenceiknél könnyű köhögésből komolyabb betegség fejlődik, hanem ilyen esetben gyermekeiknek azonnal az orvosilag ajánlt, jóízű köhögés csillagító szeri

Thymomel Scillae

ad,ák.

Készítés és főraktár:

Fragner B. gyógyszerháza

cs. és. kir. udv. szállító Prága III. No 203
Kérdezze meg orvosát.

1 üveg K 2.20, postán bérmentve előleges fizetésnél K 2.90, 3 üveg előre fizetve K 7.—, 10 üveg előre fizetve K 20.—.

Vigyázat a szer nevére, a

késztető nevére és a véd-

jegyre.

Debreczenben Mihalovits J. gyógyszerháza.

Szabó iparos szaktársak!

Gyapju szöveteket és belés árukat olcsón csakis

Fettmann Sándornál

Sas u. 4. szám alatt szerezhetik be.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Szőnyegek. Függyönyök. Ágy-
és asztalterítők. Flanell ta-
karók. Paplanok. Matraczok.
Linoleum nagy raktára.

Részletre

és könnyű fizetési feltételek mellett kaphatók képek (szent és tájképek) tükrök.

Arckép utáni festéseket, úgy kréta mint
olaj kivitelben, legolcsóbb árak mellett; kis és
nagy képkeretezések legutányosabb áron.

Keller Testvéreknél

Hunyadi-u 13.

Levelező-lap hívásra azonnal jövünk.

Értesítés.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy

butor fizetemet

az utcai helyiségből ugyanazon háznak hol eddig is volt Piacz utca 44. sz. Dr Ujfalussy-ház udvari helyiségebe helyeztem be, hol is óriási választékot tartok mindenféle stílusú asztalos és kárpitos butorokból. Teljes mennyasszonyi kelengyék azonnal készen. Tiszteletes és pontos kiszolgálás.

Varga József butorkereskedő, asztalos, kárpitos és díszítő műhely Debreczen, Piacz 44. az udvarban. Telefon 377.

Könyvelő, levelező

kerestetik nagy vidéki város első-rangu kereskedelmi irodájába. A gyarmatáru szakma ismerete előny.

Ajánkozások „Szorgalmas 3000” jelige alatt **Mosse Rudolf** hirdető irodájába, Budapest, VI., Andrássy-ut 2. kéretnek.

Merán szálloda

BUDAPEST Váci-körut 82.

a Nyugati pályaudvarral szemben.

Rözponti fűtés! Mérsékelt árak!

Tulajdonos: **Ralog József.****Ügyes képviselő**

aki már eredménytel akvirálással foglalkozott, egy világcég verseny nélküli gyártmányainak eladására **egyedül joggal magas jutalék mellett** kerestetik. Szakismeret és tőke nem kell. Németül beszélő pályázók sziveskedjenek **szerdán, november 22-én** d. e. 9—12-ig a Royal szállodában **opl urnál** bemutatkozni.

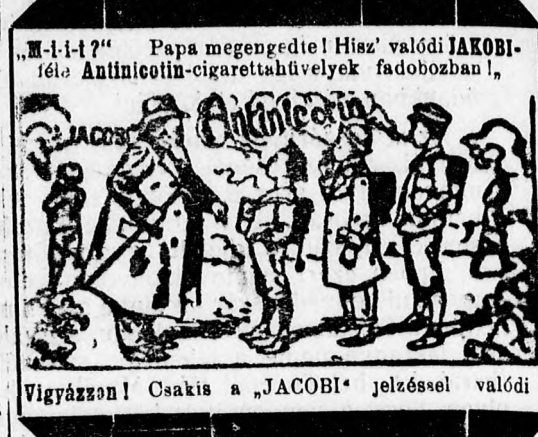
Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy **Hatvan-utca 10. szám** (Dr. Hütter-ház) modern igényeknek megfelelő

elsőrendű divattermet nyitottam.

Becses pártfogást kérve

Weisz József

angol női szabó.

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi

**Villamos Géptábla Vállalat
Friedman Sámuel**

Hunyadi-utca 14.

Elvállal központi fűtést, szellőztetést, vízvezeték, légszusz vezeték és mindennemű bádigos munkát. — **Telefon.****Kohn S. Sándor**

Hatvan-utca 41.

szobafestő, mázoló és tapétázó.

Elvállal e szakmába vágó minden munkát a legmodernebb kivitelben és legolcsóbb árak mellett. Vidékre mintakkal is készséggel szolgálak

2702—1911. tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A püspökladányi kir. jbiróság mint ktvi hatóság közhírré teszi, hogy Rózsa Miksa végrehajthatónak Gleichman Adolf végrehajtást szenvedő elleni 1418 kor. 80 fillér tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék, a pladányi kir. jbiróság területén levő Püspökladány községében fekvő a püspökladányi 1150. sz. betétben A I. 1—2. forsz. 197/1. 198/1. hrsz. a. felvett 300 négyszögöl területű a Beltelekben fekvő 184/1. öisz. ház, udvar és kertnek Gleichman Adolf B. 2. a. 1/3-ed illetőségére az árverést 1113 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1911. évi december hó 15. napján d. e. 9 órakor** a kir. jbiróság árverési termében megtartandó nyilvános árverésben a megállapított kikiáltási áron alul is, azonban annak 2/3-ánál alacsonyabb áron alul eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Pladány, 1911. aug. hó 14.

Dr. Kovács s. k. kir. jbiró.**Modern vízvezeték berendezési**

:: és csatornázási vállalat ::

Iroda Piacz-utca 52. (a megyeháza mellett)

Tul. Sztudinka Olivér.

A Debreczeni Háztulajdonosok Egyesületének szerződötett vállalkozója.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát legutányosabb árban. — Költségvetéssel díjtalanul szolgál. — Személyes tárgyalásokra, meghívásra készséggel áll rendelkezésre.

Ezen vállalat össze nem tévesztendő hasonló nevű céggel.

Az összes raktáron levő
kézimunkák és harisnyák
üzlet áthelyezés miatt, mélyen le-
szállított áron adtnak el

Füstös Dezsőnél

Piacz-u. 12.

Paczelt János

élvirág csarnoka

ujjannan megnagyobbított helyiségében mindenféle élő virág, u. m. csokrok, koszorúk, teljes lakodalmi, temetkezési díszítéseket a leg-szebb kivitelben és legutányosabb árban készít.

Batthyány-u. 6. Telefon 934.

Friss virághagymák most kaphatók.

Remek szép gyermek ruhák

Kötött kapisonok és Kabátka. — Szép lüszter kötének, fehéreműek é keztek

STARK SÁNDOR

csepe, szalag, fehéremű üzletőse, Piac-u. 7. Vessey-házban. Kérem a cégre figyelni.

Nagy Sándor

csukrász
Péterfia-utca 46. sz. (Wolff-palota.)

Készítik legizlésebben és legfinomabban bármely csukrászati dolgot. Legfinomabban készített süteményeimet és tortáimat, valamint kiváló friss teásüteményeimet a t. közönség becses figyelmébe ajánlom. Saját készítményű friss bonbonok kaphatók.

Pártfogást kérve, vagyok mély tisztelettel

Nagy Sándor

csukrász
Péterfia-u. 46. (Wolff-palota).

Bélyegegek

20 0 0 közbiztos, jóállás mellett valódi. Felsőségi valódi-kelet kúdok kívánatra gyűjtőknek. Minden katalóguson alól 40-60% engedménnyel. **A. Weisz, Wien, I. Adlergasse 8. Vásárlás. Csere.**

Napenként délelőtt

friss uzsona sütemény

kapható

Marx Jánosnál

Csapó-utca 18. — Telefon 866.

Uri öltönyöket

bel- és külföldi szövetekből készít a legutolsó divat szerint

HUBAY GYÖRGY

uri szabó

DEBRECZEN, Batthyány utca 15. sz.

Naponta frissen pörkölt kávé

különlegességek

Friss Sándor

Üzser és csemege kereskedésében Piacz-utca 83. szám alatt (az Ált. Forgalmi bankkal szemben.)

Villanyüzemű kávépörkölt a kávéházban.

Tessék a címre figyelni!

Milliók

használat

köhögés,

rekedtség, katarrhus, elnyálkásodás, görcs és számarhurut ellen

KAISER-féle mell-karamellákat

3 fenyővel.

6050. közg. ig. bizonyítvány orvostól és magánostól birtosítják a sikert.

Rendkívül jó ízű és kellemes Bonbon.

Csomagja 20 és 40 fillér. Doboz 60 fillér. Kapható: Mihalovits J., Grósz Nagy Ferencz, Mauthner Alfréd, Kubek Sándor, Steiner Manó, Muraközy László, Harányi Lajos gy. gyszereseknél, Jóna és Jóna és központi drogeriákban. Ujfehértón Trón Gyulánál, Ér-Mihályfalván Mátrai Ákosnál.

Csomagolt Vasaló s én

darabos és apró faszén, tűzifa aprítva és olaszra. Valódi porosz kőszén és kovác kőszén legelőcsőbb arban nazhoz szállitva kapható

Jakobovits Testvéreknél

Hatvan-u. 9. — Telefon 280.

Waggon vételnél kedvezményes ár.

Nagy Lajos hirdetési irodájából Csapó-u. 13.

Vállalkozók és építő mester urak! :: Ki akar egy nagyobb házat venni spekulációra???

A Retezár-féle Csapó-utca 68. számú ház, mely jelenleg is három utcának a sarka és amely ház a Csapó-utca szabályozásával **egy vagyont fog érni.**

Minden elfogadható árért és kedvező fizetési feltételek mellett megkapható.

Jelenlegi tulajdonosa e háznak az örökké kedélyes **Papp Ferencz** ur, aki ugyanott lakik.

Ujra megnyitott a Rózsa-féle

női felöltő és kalap áruház **Kistemplombazár** csupa új árukkal.

A szabadalmazott **LUNA-KÖTŐ** watta-, moos- és mullbetéttel az egyedüli, valamennyi bécsi, prágai és berlini nőorvosnő által bizonylattal ajánlt havi kötő.

LUNA-PELENKA ideális csecsemő csomagoló. Legnagyobb tartóképeség. Prospektus ingyen

Luna-Hauptdepot Wien, IX. Pratergasse 3.

Debreczenben kapható: Nagy András keztyűs, Vitárius Sándor kötszerész, Goldstein Karolin mediere-nél és minden hasonló üzletben.

Szőlő-oltványok

Szőlővesszők és Gleditschia (élt kerítésnek alkalmas) csemeték beszerzésére legmegelőbben ajánljuk a legjobb hírnévnek örvendő

Szücs Sándor fia

szőlőtelepét Bihardószegon. Ha a saját érdekét tartja szem előtt, úgy ne vegyen addig oltványt vagy vesszőt, míg a fenti cég nagy kéjes árjegyzékét nem kért; inryen és bórmentve. Ezen árjegyzék minden szőlő birtokost érdekel hasznos tartalmánál fogva. Olcsó ár és pontos kiszolgálás. Számtalan elismert levél. A tisztelt érdeklődők a telep megtekintésére szívesen látatnak.

Halló!

Ingyen nyakkendő!

Angol férfi öltényt, felöltőt vagy télikabátot rendelhet izléses kivitelben **készen és mérték után két osztályban**

25-30 | 40-50 kor-ért.

Nagy választék gyapjúelmékben. Ne mulassa el saját érdekében felkeresni ezen jó hírnévnek örvendő céget

FETTMANN SÁNDOR

Budapesti kész férfi-, fiú és gyermekruha áruház

DEBRECZEN, Sas-utca 4. Rózsabánya-Segélyző palota. Minden vevő úgy a kész ruhához mint a rendelés után készült ruhához ingyen kap egy divatos nyakkendőt.

Égetés-festészeti-Érczvertmunkák Faárúk

szíkek, platinarudak, festékek, minták stb. Bársönyégetés, Fustano, Tarso. cinn, rézben stb. égetéshez és festéshez, rézveret, Tarso stb.

Wien I., Bier & Schöll, Tegethoffstrasse 3. Árlapmegrendelésnél kérjük a kívánt szakmát tudatni.

Lombfűrész szerzők és hozzávaló fa- és bormészét, képfaragás stb.

Puzzle-kivágási munka.

A szerelem útja a gyomron visz át azért süssetek és főzettek kizárólag Ceres ételzsirral.

Legfinomabb teavaj készítése: Sárga, simulékony „Ceres” ételzsir („Ceres”-kockák) és fehér („Ceres”-táblák) egyenlő arányban keverve, óvatosan, felhevítés nélkül megolvastando. Ebhez hozzáöntendő nyers tejfel vagy nyers tej. (3/4 kg „Ceres”-hez 1/2 liter tejfel) minekutána az egész jól megkavarandó, mielőtt a tálat avagy a lábat gyorsabb kihűlés végett h-deg vízbe állitjuk mindaddig, míg a zsír megfagy. A tej víztartalma így teljesen kiválik, míg a „Ceres” zsir a legfinomabb teavaj ízét és zamátját veszi fel és ugyanugy használható is. Egy tojás sárgája még jelentékenyen növeli a keverék jószágát. Az ezen utasítás alapján előállított teavaj az érvényben levő törvényes határozmányok szerint csakis a saját háztartásban használható.

verseny mellett az előzők szívesen állodában

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér.

Vastag betűből szedett minden szó 10 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakosodásnál tessék választványt csatolni.

Levelezés.

Pipi anyukám, mindég az eszembe vagy egyetlen egy drága kis életem, csak vigyáz magadra. Csókol örökre szerető kutyusod.

Melyik urizember vigasztalná meg 23 éves csinos, molett uriaszonyt. «Fiatál özvegy» jeligére a kiadóba írjanak.

Betöltendő.

Angol hölgy gyors sikerrel tanít és elvállal angol-német fordítási munkákat is. Értekezhetni Yongworth, Batthyányi-u. 6. Virágüzletben.

Társalkodó kerestetik gyengédkedő hölgy mellé. Ajánlatokat küldjék Rosinger Lajoshoz Arany János-utca 6.

30 éves józan életű nős ember, pénzbeszedőnek, szolgának, vagy felügyelőnek ajánlkozik. Lovas Albert Hajduböszörmény, Tár-u. 2924.

Helyi ismeretséggel bíró szorgalmas embert üzletszerzőnek f. x. fizetés és jutalékra felvesznek. Zempliner, Hatvan-u. 17.

Varró és kézi munkás leányok felvételnek Goldstein Karolin, Miklós-u. 5.

Férfiszabó nagymunkás napszabónak felvételnek, Fenyő Sándor és Fia cégnél.

Gyakornok szép írással pénzügyvezetést kerestetik. Írásbeli ajánlatok «H. S.» kiadóhivatalunkba nyújtandók be.

Egy helybeli részvénytársasági nagy iparvállalat raktárnokot keres. — Ugyanott egy csomagoló felvételnek. Cim a kiadóhivatalban.

Ügyes tarka varrónő házakhoz ajánlkozik ki Pesten praktizált. Cim a kiadóban.

Született francia urileány franciát és német órákat ad, cim Vigkedvii Mihály-u. 8.

Tisztességes férjes asszony kenyér-üzletbe kimerőnek ajánlkozik. Cim Busi-utca 14. szám alatt.

Iroda szolgának ajánlkozik 25 éves fiatal ember. Cim Hajduszentpéter, 125. szám.

Kitünő mesterséghez tanonc felvételnek. Czim a kiadóban.

Hölgyelm. Párisi módszer szerint tanítok olyan urinöket, kik önként akarnak fésülni. Azokat is, kik ezzel akarják kenyereiket megkeresni. rövid időn belül. Czim a kiadóban.

Több évi praksissal gépirónó, gyakornoknak ajánlkozik. Cim a kiadóban.

Idősebb embereket felvesszünk, H.Szoboszló-ról, Balmazújvárosról és H.Böszörményből, tisztességes keresethez jutnak, Cim a kiadóban.

Legjobb és legszebb
Czipók Danica
TELEFON 501
Jó nap Debreczen!

Adás-vétel.

Valódi ementhall, trappista, magyaróvári, kárpáti és különféle csemegeajtok, teseni és hungari teavaj, uradalmi írójai kapható Deutsch Lajos fűszerkereskedésében Piac-utca 38.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Butorok és szőnyegek legolcsóbban kaphatók, havi részletfizetésre is Weisz Gyula asztalos és kárpitosnál, Széchenyi-u. 19. Mindenféle kárpitos munkák felvételnek.

Bocskai-kerben 4 hold szőlő kisebb részletekben is eladó. Értekezhetni Miklós-u. 22. utcai lakás.

Hiány nincs, mert czipót, férfi öltönyt, kabátokat, női felöltőt, szőnyeget, női szöveteket, téli kendőket heti és havi részletekre kaphat Weisz és Princz részletáruházában Csapó-utca 27.

Ki szép és tartós cipőt óhajt venni vagy rendelni az bizalommal keresse fel Falusi Károly polgári és katonai cipész mestert, Csapó-u. 41.

Önt is érdekli! Női és férfi téli kabátok óriási raktár végett heti vagy havi részletfizetésre is gyári árban kaphatók. Vászon, kanavász, szövetek soha nem létezett olcsó árakban. Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur, Hatvan-u. 17.

Könyvek fél áron! Regények, diszművek s bármily könyvek beszerzése előtt feltétlenül keresse fel a Harmathy anti-quariumát Fűvészkert 14. Mese könyvek mese olcsón! Árlap ingyen.

Amerikai czipó ajándékok

legnagyobb választékban, legolcsóbb szigorú szabott árakban, kizárólag

GLÜCKEDE

czipó nagyáruházában
Piac- és Kossuth-u. sarak. Telefon 602.

Boltberendezés rőfös vagy szabó üzletre olcsón eladó. Czim a kiadóban.

Alkalmi vétel folyton levélpapír és levélszabó czipóval, valamint felette olcsó árban beszerezhető Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, Piac utca 49.

Eladó egy jókarban lévő czimbalom. Miklós-utca 26. sz. alatt.

Egy jó karban lévő vaskonyha megvételre kerestetik. Darabos-u. 48. alatt hátul az udvarban.

Egy teljesen komplett háló szoba, ugyanott egy ebédlő asztal és egy jókarban lévő íróasztal eladó Csokonai-u. 4.

Többféle butorok vannak eladók Piac-u. 42. szám alatt hátul az emeleten megtekinthető délelőtt 9—12-ig.

Érköbölkut község (Bihar m.) határában mintegy 69 magyar hold (1200 négyszögöl) területű egyrésze szálás másrésze csernek való erdő eladó. Értekezhetni Kovács József adótisztval Székelyhídon.

Szép cserépkályhák, ajtók és ablakok és egy cseréptűzhely eladók. Weisz, Piac-utca 38. sz.

Eladó új ház 10 évig adómentes, elutazás végett igen jutányos árért megvehető. Tócsós kert, Faiskola-u. 7.

A saját készítményű czipó áruházban

férfi amerikai czipók 12 K-tól 28 K-ig kapható a legzebb és legtartósabb kivitelben, ugyancsak női és gyermek czipókat még nem létező olcsó árakban lehet most beszerezni

FISCHER MENYHÉRT

saját készítményű czipó áruházában Piac-utca 9. szám alatt.

Lakás.

Modern lakás 4 szobás: gáz, vilany, vízvezeték és fürdőszoba majus 1-ére kiadó Bethlen s Jókai-u sarak házban.

1912. május 1-től kiadó modern lakások Arany János-utca 39. Földszinti 4 utcai szoba. Emeleti 4 utcai szoba. Földszinti 4 udvari szoba. Mindhárom teljes komforttal, az összes mellékkeliségekkel. Megtekinthető délelőtt 10¹/₂—12 és délután 3—4 óráig. Értekezhetni a ház mesternél.

Kiadó lakás. Simonyi-ut 10. számú háznál négy esetleg ötszobás, előszoba, balkon, fürdőszoba, vízvezeték, villanyvilágítással, mellékkeliségekkel külön udvar és előkert 1912. május 1-től. Megtekinthető délután 2 és 4 óra között.

Varga u. 41. sz. alatt egy 3 szoba előszoba konyha hozzátartozékaival együtt azonnal kiadó. Értekezhetni Turai Parkasznál.

12 ló részére istálló, nagy kövezett udvarral a Rákóczy-utcai kiadó. Értekezhetni: Láng Ferencnél Busi-u. 21. sz.

Egy különbejáratu csinosan butorozott szoba intelligens ur részére kiadó József kir herczeg-u. 35.

A Piac-utcán egy külön bejáratu csinosan butorozott utcai szoba parkkettirozva, gázvilágítással azonnal kiadó. Cim a kiadóba.

Táncrendek gyönyörű szép kivitelben, meghívó és alkalmi kártyák dombornomással és színezett művész kiállításban mérősekelt árakban
Hoffmann és Kronovitz
könyvnyomdájában
DEBRECZEN, Piac-utca 49.

Különféle.

Schvariz Dániel a Városházával szemben ismét közvetit mindennemű árukat részletfizetésre.

Kosárfonoda, gyermekkocsi raktár Kossuth-utca 25. Javításokat készítünk.

Férfi és női kalapok a legszebben tisztítatnak és javítatnak Békés Lajos kalapos műhelyében. Piac u 46. az udvarban.

Kalapos műhelyemben elvállalom kemény és puha kalapok és cilinderek tisztítását, vasalását vagy átalakítását. Jutányos ár mellett kellő szakértelemmel teljesítem. Bárki bizalommal keresheti fel műhelyemet. Beliczay Lajos, Piac-utca 38.

Mindennemű könyvkötéseket szépen s izlésesen készítenek a «Seres Testvérek» Piac utca 2. szám alatt.

Van szerencsém értesíteni hogy Rákay ur cipőfelsőrész készítő műhelyét átvettem s azt a mai kornak megfelelően tovább vezetem. Teljes tisztelettel Zeke László cipőfelsőrész készítő Csapó-u. 13.

Weisz Ferenoz épület és műbutor asztalos József-kir.-h.-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkákat elsörendű kivitelben, mérsékelt árban.

Nagy Lajos hirdetési irodájából Csapó-u. 13.

Eladó a Baross-utca 8. számú
tehermentes

igen szép nagy uri ház!

Az utcza lakás áll három szép nagy szobából, nagy konyha, kamara, két pincze és nyitott veranda.

Van továbbá két udvari lakás, az egyik két szoba, konyha, spájz, két pincze és terras,

a másik udvari lakás egy szoba, konyha, spájz.

Minden lakáshoz letéglázott és cseréppel fedett faskamara. Egészséges száraz lakások, szép rendezett udvar, szőlő és gyümölcsösök és igen jó vízü szivattyus kut.

Apródy József

órák és ékszerész

Piacz-u. 12. szám alatti üzletét 1. év

november 1-től Egyháztér 5. szám helyezi át. (Női pariskola épületébe.)

Tanuló fizetéssel felvétetik.

Mint a naptól

a mezőig, úgy fehérittetik a ruha az üstben, fél-órás főzés után

Persil

önműködő mosószer
által.

Vakító fehér ruha!

Dörzsölés nélkül! Keze nélkül!

„Persil” meglepő hatása dacára nem tartalmaz clort és általában ártalmatlan alkáli-
részeket, melyért jóállás vállalhatik.

Gyár: Gottlieb Voith, Wien, III. 1.

Kapható mindenütt.

WALLERSTEIN áruház

feltűnést keltő

Karácsonyi Occasioja

megkezdődött.

Occasio selyem	mtr	45	kr.
Occasio gyapju szövet	„	35	„
Occasio harisnya	párja	15	„
Occasio keztyü hosszú száru	„	10	„
Occasio grenadin	mtr	48	„
Occasio Jabots	„	15	„
Occasio színházi Echarp	„	1.50	„
Occasio függöny	mtr	35	„
Occasio futó	„	26	„
Occasio bársony	mtr	55	„
Occasio szőnyeg	„	25	„

Szővet, selyem, barchet és kardon
maradékok Potom áron.

Kossuth-u. 8. Patika mellett.

Lovak

Éfön sikos utakon is megtartják munkaképességüket a Leonhardt
L. védjeggyel ellátott
eredeti-M-sarkok
által.
Az eredeti-M-sarkok minden tekintetben
régóta beváltak és használatban a
legolcsóbbak.

Nagy Lajos hirdetési irodájából Csapó-u. 13.

Ismét itt volna
egy nagyon jó házvétel!
Végtelen olcsó!
3 ezer forintért
megkapható!

Óriási nagy telekkel!

A vágóhid közvetlen közelében!

Villanyos vasuti közlekedés!

Ezen ház a Vágóhid mellett levő Bihari-telepen Biró-utca 6 szám alatt van. Tulajdonosa: Weisz Rozália urnő, aki lakik: Csokonai-utca 7. szám alatt.

E nagy telken van egy elsőrendű csertéglából épült és cseréppel fedett épület, mely magában foglal egy szobát, konyhát és egy udvari szobát. Igen jó vízü kut van az udvarban, van továbbá nagy sertésöl és faskamara.

Aláírási felhívás!

A Kerületi Bank mint szövetkezet

(Deák Ferencz utca 26.)

1912. évi január hó 1-én nyitja meg II-ik évtársulatát,

amelybe beiratkozások már a mai naptól fogva elfogadtnak.

A mai naptól folyósítandó kölcsönök utáni törzsbetétek már az új évtársulatra fizetendők és ez által a hitelt igénybe vevő község meg van kímélve a nagy törzsbetét levonásoktól.

Minden heti 50 f befizetés 100 K kölcsönre jogosít.

Kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett, vagy betáblázásra, hosszabb időtartamra, kényelmes visszafizetési feltételek mellett.

Bárminemű felvilágosítással készséggel szolgál az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt az Igazgatóság.

Törvényesen védve.

FEMINOL

a legújabb és legjobb folyékony
fém tisztítószer

a fémtárgyaknak gyönyörű,
tartós fényt ad, még a rozsdafoltot is eltávolítja, nem tűzveszélyes, nem álepedik.

Egyedüli gyártója:

GEIKO vegyészeti gyár

VÁCZ GEIGER és TÁRSA.

Törvényesen védve.

Miért

ne fogadjunk el
M-á-ást!!
csak óriás

FEDÁK

CIPŐCRÉM-et?

Mert

szép fényt ad

Mert

Elegáns töle a lábbeli

Mert

puhán
tartja

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert

a legkényesebb izlést
kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz, mint egy más doboz,

30 fillér-ért

ebben a drága világban az egyedüli

olcsóság.

**MAGYAR
GYÁRTMÁNY
WESTINGHOUSE**

TURAKOCSIR:

- 16 L.E. cardanos
- 30 L.E. cardanos
- 40 L.E. láncos

**BENZINMOTOROK
GAZDASÁGI CÉLRA,
KONDEZÁTOROK**

GARAGE

ARADON:

Modern javítóműhely.
Benzinállomás.
Autoolaj.
Pneuraktár.
Szerelvények stb. stb.

oooooooooooooooooooo

Külföldi gyáraink
vezérképviselőiben:

**GÁZMOTOROK
GŐZTURBINÁK
FÉKEK.**

LEGOLCSÓBB

VILÁGÍTÁS!

gyárakba
udvarokra
állomásokra a

**WESTINGHOUSE
SILICA
HIGANYGOZ
LÁMPA.**

**NEM KELL
KÜLFÖLDRE MENNI**

Tisztelettel hozzuk a t. c. automobilozó
közönség tudomására, hogy aradi auto-
mobil gyárunkban bármely gyártmányu

Automobilok

javítását elvállaljuk.

Tekintettel azon körülményre, hogy az
új kocsik gyártása és az automobilonok
téli nagy javítási munkálatai gyárunkat
erősen fogják igénybe venni, idegen
gyártmányu kocsikat a jelentkezés sor-
rendjében és csupán

korlátolt számban

fogadhatunk el javításra.

**Szakszerű munkáért és pontos
kivitelért gyárunk jó hírneve
szavatol.**

**Uj gépek szállítására aján-
lattal, javításra költségve-
téssel készséggel szolgálunk.**

**MAGYAR
GYÁRTMÁNY
WESTINGHOUSE**

TEHERKOCSIR:

- 1.5 tonnás 16 L.E.
- 2.5 tonnás 35 L.E.
- 5 tonnás 40 L.E.

**BENZINMOTOROK
VASUTI VONTATÁS-
RA, LÉGSZIVATTYUK**

GARAGE

BUDAPESTEN:

Modern javítóműhely.
Benzinállomás.
Autoolaj.
Pneuraktár.
Szerelvények stb. stb.

oooooooooooooooooooo

Külföldi gyáraink
vezérképviselőiben:

**ELEKTROMOTOROK
DYNAMOK
ÁRAMMÉRŐK.**

LEGOLCSÓBB

VILÁGÍTÁS!

irodákba
lakásokba
üzletekbe a

**WESTINGHOUSE
VERTEX
FÉMSZÁLAS
IZZÓLÁMPA.**

MAGYAR AUTOMOBIL R. T. WESTINGHOUSE RENDSZER.

GYÁRTELEP—GARAGE
ÉS JAVITÓMŰHELY
ARAD,
TELEFON: 694.

MŰSZAKI IRODA
BUDAPEST, V. Nádor-utca 20.
TELEFON 168—43.

GARAGE ÉS JAVITÓMŰHELY
BUDAPEST,
IX., Páva-utca 10. sz.
TELEFON: 176—41, 141—03.

SÜRGÖNYCÍM: „WESTINGAUTO“ ARAD vagy BUDAPEST.

1911/281 24. old.
Kiegyesítőből

DEBRECENI FÜGGETLEN UJS.
1911/19452
Visszabíró

Megérkeztek

a legfinomabb
angol divat szövetek

Moskovits József

ruhszabó divattermében, Placz-u. 28.
Üzletemet a szemben levő barakba
helyeztem át.

Nagy Lajos hirdetési irodájából Csapó-u. 13.

**Vasutasok és hivatal-
nok urak!**
**Akik házat akarnak
venni!**
Ide figyeljenek!
Ilyen kedvező alkalom!
Ilyen olcsó vétel!
Nem igen lesz több!
**Eladó egy igen szép új
ház!**

**Homokkert
A legelején!**
**A nagyállo-
más köz-
vetlen kö-
zelében!**
**Igen nagy te-
lek! Termő
szőlő és gyü-
mölcsös!** Nagyon, de nagyon ju-
tányos árért és kedvező fizetési
feltételek mellett megkapható!

Ezen ház a Homokkertben, gróf Ti-
sza István-utca 10. szám alatt van, az
iskolához, óvodához és olvasókörhöz
egy percnyire. — Tulajdonosa e ház-
nak Boross Ferencz ur és neje.

A Gróf Tisza István-utca a Fő-
utczából nyílik be, mely főutczában
már villanyvilágítás is van.

Teljesen új, adómentes, elsőrendű
csertéglából épült és cseréppel fedett
épület, magában foglal egy rendbeli
modern két szobás uri lakást, verandá-
val, konyha, spájz és pinczéval.

Van továbbá külön nyárikonyha,
igen jó vizü szivattyus kut, külön ba-
romfi udvar, baromfióllal, sertésöl 10
darab sertésre, fáskamara, kitünő kar-
ban levő termő szőlő és gyümölcsös.

Ára mindössze 6 ezer forint!

Simonffy- utca 55.	Ruhafestő.	Széchenyi- utca 6.
GÖZMOSÓ.	Wacha Róbert Debreczen. Telefon 840. Telefon 840. Vidéki megkeresések és megbízások a főüzletbe : Simonffy-u. 55. sz. intézendők.	Ágytoll- tisztító.
Varga- utca 35.	Vegy-tisztító.	Verbőczy- utca 14.

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.
Telefon szám: nappal 322. sz. (Kossuth-u. 15.) — (Éjjel 66. sz. Péterfia-u. 70.)

Szives tudomásul! Tisztelt üzletfeleink és a n. é. közönség szives tuda-
mására hozzuk, hogy **temetkezési intézetünket** a mai
kornak megfelelően tetemesen megnagyobbítottuk, **új gyászokcsikkal, dísz-
letekkel** szereltük fel. Teljes szoba behuzásokat új szabadalmazott készü-
lékünkkel (esetről-esetre fertőtlenítve) teljesen szegek nélkül végzünk.
Temetéseket, hullaszállításokat (Crematoriumba is) személyes fel-
ügyelet és közreműködés mellett végzünk. **Elvánk a tisztességes verseny.**
Gyászos házaknál kegyeletserzően nem toladunk. Csakis személyes
meghívásra jelentkezünk temetések felvétele végett.

Telefon 632.

Alapított 1893. évben.

Telefon 632.

Halmágyi

női és leány felöltők legnagyobb áruházában

Placz-utca, a Főpostával szemben

Állandóan nagy szörme kiállítás

Szörme kabátok, Plüsch bársony és Angol kelme felöltők, **Bundák**, Estélyi köpenyek
és Blousok, Costümök, Pongyolák, Jouponok, Karmantyuk és Boák.

Szolid, olcsó árak.

Előzékeny, pontos kiszolgálás.

A nagymagyaralföldi

építő és műszaki részvénytársaság

tudomásul hozza a nagyérdemű közönségnek, hogy **Hunyadi-u. 10. sz. alatt**

építő és műszaki irodát nyitott.

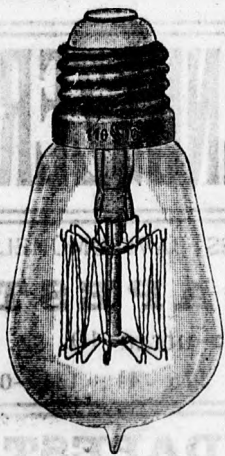
Elvállal: mindennemű magas és mély építést, összes vasbetonmunkát,
azok tervezését és felülvizsgálatát.

Épít részletfizetésre mindennemű építkezést és

Díjtalanul készít költségvetést és szolgál tanácsokkal műszaki ügyekben.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérjük.

**Nagymagyaralföldi építő és
műszaki r. t.**

TANTAL-LÁMPA.

A legjobb fémszálas izzólámpa.

Árammegtakarítás kb. 60%.

Fehér fényvel ég.

Rázkódásoknak ellenáll.

Égési óráinak száma meghaladja bármely izzólámpáét.

Minden helyzetben, tehát föllelé állóan, for-
dón, oldalt egyformán, kifogástalanul ég.
Olcsóbb a többi fémszálas izzólámpánál.
Nagyobb rendeléseknél magas engedély.

Magyar Siemens-Schuckert-Művek
Budapest, VI., Teréz-körút 36.

1911/281 24. oldal.
Kiegyezésből

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG
1911/19452
Vianóbrót

Ruggyanta bélyegzőt
pecsétnyomót és mindennemű vésést
készít
Paulo István
kő- és ércz vésnök
DEBRECZEN, Batthyányi-utca 22.

Uj Szücs és Szörmeáru üzlet.

MÁRTONFALVY EMILNÉ

Piacz-u. 58. sz. alatt. (Iparbank épületében.)

Ajánlja a legnagyobb választékban **boákat, karmantyukat, muffokat és mindennemű szörme árakat** a legolcsóbb szabott árakban.

A Piachoz közel keresek 3-4 szobás lakást azonnalra.

Ajánlatok a kiadóhivatalba
kéretnek.

Uj zálogház.

A Debreczeni Gazdák Bankja Részvénytársaság
a **Kossuth-utca 11. szám alatt** (az udvarban a
Kölcsönös Segélyző Egylet régi helyiségében)

zálogházat

létesített, ahol **arany és ezüstneműekre, ékszerekre, mindennemű érték-
tárgyakra, értékpapírokra, árúkra, kész- és félig kész iparcikkekre,
valamint ruhaneműekre**

igen jutányos kamatu kölcsön kapható.

Kamatláb: Értékpapírok után 8 százalék. Arany- és ezüstneműek,
ékszerek után 12 százalék. Egyéb tárgyak után 15
százalék.

Hivatalos órák: Köznapokon d. e. 8—12 óráig, d. u. 2—6
:: óráig. Vasárnap d. e. 8—10 óráig. ::

Nagy Lajos hirdetési irodájából Csapó-u. 13.

**Akik
nagyon olcsóért!
Egy óriási nagy
telkű házat
akarnak venni!
Azok most
figyeljenek ide!**
Villanyos vasuti
közlekedés a
Wilmos laktanyáig,
oda már néhány
percnyire van!
A Csapókertben
Jánosi-utca 71.
sz. ház!

**Az ára 2900 forintra van feladva.
Kedvező fizetési feltételek.**

331 négyszögöl, óriási nagy
telek! Van rajta téglapépület, cseré-
pel fedve, egy szoba, konyha, külön
nyári konyha, fáskamara, termő-
szőlő és gyümölcsös.

Tulajdonosa Csendom Lajos ur,
aki lakik Homok-u. 52. szám alatt.

Gazdasági és Kereskedelmi Bank

Szövetkezet

DEBRECZEN, Kossuth-u. 11. (a Kölcsönössegélyző Egylet volt helyisége) Zádor-féle ház.

1912. évi január 1-én nyitja meg **második** évtársulatát; tagok
már most felvétetnek; a kölcsönök folyósításánál **a heti
betétek ez évben nem lesznek levonva.**

Kölcsönöket nyújt 5—15 évre betáblázás vagy kezesség mellett.
Behajtásra ellogadja a kereskedők és iparosok kintlevőségeit,
esetleg azokra is kölcsönt nyújt.

Minden korona heti betét után 200 korona kölcsönt folyósít.

**Biztosításokat felvesz: Elérés és elhalálozás, katonai szolgálat,
leánykiházasítás és tűzkár esetére.**

A biztosítások kölcsönrel is kombinálhatók.

A biztosítások már 400 koronától kezdve is eszközölhetők.

**Gazdasági és Kereskedelmi Bank
Szövetkezet.**

Az „Első Biztosító Intézet katonai szolgálat esetére” vezérképviselője.

Az „Első Biztosító Intézet katonai szolgálat esetére” vezérképviselője.

Még mindig mélyen leszállított árban kapható saját készítményü bőrkeztük!

Glace és svédbőrből	párja 1.15	Pelusch béléstü keztü (női) párja	—65
Szarvasbőr	1.25	Nadrágtartó	—35
Téli bélelt bőrkeztü	1.—	Suspensor	—20
Szövött téli keztü (női)	—20	Sérvkötő	1.20
Szövött téli keztü (férfi)	—30	Haskötő	1.50

Öllá fél árban.

Schön Sándor keztü, kötszer és orvosi műszertára Debreczen

a Szikszay-féle ház előtti barakban, a főtözsde mellett.

Jó (nem parti) áru.

Jó (nem parti) áru.

Nagy Lajos hirdetési irodájából Csapó-u. 13.

Eladó

egy régi jó
menetelű
szatócsüzet!

házzal együtt!

Végtelen olcsóért! A kö-
zell Hadházon.

Italmérés! engedélyvel!

3500 forintra van feladva!

A fűtér és a vasuti állomás közvet-
len közelében, sarok ház, 338. szám alatt,
bádogtetővel fedve. Van rajta a régi jó
menetelű szatócsüzetlen kívül, melyben
italmérés is van, két szép nagy szoba,
konyha, nagy kamara, óriási nagy veranda,
nagy udvar, faskamara, gyümölcsfák.

Tulajdonosa Eckstein Mór ur, ter-
ménykereskedő, lakik: Hadházon, a Kos-
suth-utcában.

A legújabb és legmodernebb ékszer
készülnek

Vági István

ékszerész műtermében, Miklós-u. 5.
javítások átalakítások a legszebb, leg-
jobb és legolcsóbban eszközöltetnek.

Pontos kiszolgálás.

Üzletáthelyezés!

Magyar Fém- és Lámpa-Áru-Gyár

Részvénytársaság raktára

üzlethelyiségeit

1911. május 1-én

a Piac-utca és Uj-utca sarkán épült

új Wiener-léle palotába

helyezte át.

Mérsékelt árak!

Nvomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piac-utca 49. a főpostával szemben.

„66”

a 20. század varrógépe.

Csakis ezégnk üzletében vagy
azok ágyókei útján vásároljunk.

Singer Co. varrógép részvénytársaság
Debreczen, Piacz-u. 79.

Egy a lehornemátóméshez való utasítást
tartalmazó füzet bárkinek ingyen kiadatik.

Függönyt

∴ a legszebben ∴
∴ a leggyorsabban ∴
és a lesgzolidabb árban
tisztít

Hrabéczy első debreczeni gőzmosó, vegytisztító ruhamosó r.-t.

Debreczen. — Telefon 323.

Gyár és főüzlet Széchenyi 42.

Fióküzlet: Csapó-utca 30.
Hatvan-utca 15.

Üszöket adunk

tenyésztés céljából kisgazdáknak, gaz-
daságoknak és uradalmaknak. A tarka
fajúszők és tehének jelenlegi értékét a
tenyésztő készpénzzel, vagy 2 év után
is fizetheti.

Neuschlosz Testvérek

Eötvös-utca 2. sz. Szatmár. (A régi Koronával szemben.)

Irodai telefon szám 16. — Gazdasági telefon szám 155.

Kőbányai Polgári Serfőző Részvénytársaság

Budapest-Kőbánya.

Igyék naponta 1-2 palack

Dupla Maláta sört, de Szent István védjegyűt

mert ez a legelső, a valódi.

A sörparban korszakot alkotó a Kőbányai Polgári Serfőződe ezen
világhírű söre, a melyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a leg-
olvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van, idegesség-, étvágy-
hiány-, vérszegénység-, almatlanság-, tüdő-, és gyomorbafojtnál: igen aján-
landó lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noorden tanár, Bécsben. Korányi tanár, Budapeston.
Glax tanár, Abbáziában és számos szaktekintély.

Bécs város kényes izlésű közönsége évenként két millió palack-
nál többet fogyaszt ezen magyar sörből.

Kapható: Csanak József, Kontsek Géza, Komlósi Lajos, Ulmann
Salamon, Áron Manó, és Társa uraknál.

Ki hazudott?

(Jánosi Zoltán-é, vagy Kardos Samu?)

Kardos Sámuel ur, e kiváló *önlángész* egy „nyílt levélben” támadt ellenem, mivel róla egy választási levélben megírtam az igazat és — talán még inkább azért — mivel a választási küzdelemben a józan gondolkodású polgárság segítségével gyönyörűségesen lecsücsülttük és barackot nyomtunk ön zseniális feje bubjára.

„Nyílt levelének” személyeskedéseire megadtam a méltó választ a „Debreceni Független Ujság” nov. 18-iki számában.

Ezuttal csak azt a kérdést kívánom megvilágítani, hogy a közöttünk vita tárgyát tevő tények dolgában melyikünk hazudott.

Ezek közül egyik az *ő befurakodási kísérlete* a városi párt jelöltjei közé.

A másik az *én nyilatkozatom* az előtt a küldöttség előtt, amelyet a tulajdon bevallása szerint — *Ő* maga indított hozzám.

1. A befurakodási kísérlet kérdésében én azt állítom, hogy *ő be akart furakodni* a városi párt jelöltjei közé (s mikor ez nem sikerült rossz színészhez illő hazug páthosszal szavalt a jelöltek „kinevezése” ellen, lévén *Ő* nem pártoktól, hanem *maga magától kinevezett* jelölt); *Ő* pedig ezt *letagadja*.

Már most én *esküvel és becsületszóval állítom*, hogy én nálam Kardos ur maga járt és négy szemközt, személyesen furakodott. Márk Endre ur *ő méltósága* pedig, akire Kardos ur, mint klaszikus tanura, a lekvakmerőbben hivatkozik, e tárgyban a következő levelet intézte hozzám:

Debrecen, 1911. nov. 18.

Nagytitiszteletű Jánosi Zoltán ref. lelkész urnak
Debrecen.

Kedves barátom!

Olvasom dr. Kardos Samu urnak egy röpiratbeli nyilatkozatát a városi bizottsági tagok választásából kifolyólag.

A tényállás az, hogy a városi közgyűlés után, amikor a városi bizottsági tagok választása el lett rendelve, hivatali helyiségembe eljött dr. Kardos Samu urnak veje, dr. Vajda József ur és ajánlatba hozta ipát a városi bizottsági tagok közé leendő megválasztásra. Különösebben kiemelte előttem a Piac-utcai választó kerületet,

mint a mely kerületben üres hely van és ahol az *ő* ipa megválasztatása legkönnyebben mehetne.

E felhívásra közöltem vele, hogy a városi párt már állást foglalt egyes jelöltek mellett, továbbá, hogy a függetlenségi párttal a választandó egyénekre paktum van folyamatban, így dr. Kardos Samu urról most nem is lehet szó. Ezeket *ő* töllem tudomásul vette és azt is kijelentette, hogy a Piac-utcán olyan nevű egyének állítottak fel, hogy azok ellen dr. Kardos ur nem is lépne fel. Mindamellett tény, hogy dr. Kardos Samu urat a városi párt intéző bizottságában úgy te, mint én a jelöltek közé leendő felvételre szóba hoztuk. De ott nem lett elfogadva az *ő* jelöltisége.

Ezekre emlékezem vissza dr. Vajda urral folytatott beszélgetéseimből. vagyok tisztelő barátod

Márk Endre.

Ehez méltóztassék a nyájas olvasónak hozzáolvasni a következő levelet is:

Nagytitiszteletű Jánosi Zoltán ev. ref. lelkész urnak

Debrecen.

Kedves barátom!

Kivánságodra készséggel igazolom, hogy dr. Kardos Samu ur engem is felkért arra, hogy támogassam *őt*, abbéli törekvésében, hogy városi bizottsági taggá megválasztassék, mire én azt válaszoltam neki, hogy sajnálatomra ez nem áll módomban, mert az intéző bizottság a jelöltekre nézve már határozott s nekem, mint egyik intézőbizottsági tagnak kötelességem a hivatalos jelölteket támogatni.

Debrecen, 1911. november 18.

Kiváló tisztelettel vagyok kész hived

Poroszlay László.

Ki hazudott hát? Jánosi Zoltán-é, vagy Kardos Sámuel?

2. A küldöttség előtt tett nyilatkozatom kérdésében én azt állítom, hogy kereken, magyarasan megmondtam, hogy én Kardos urat

nem támogathatom; *Ő* pedig azt állítja, hogy én azt mondtam, hogy *őt csak nyíltan és hivatalosan nem támogathatom* (amiből az következik, hogy *titokban igen*).

E kérdésben Révi Nándor ur a Kardos ur „klaszikus tanuja”. És *Ő* a következő levelet intézte hozzám e tárgyban:

Nagytitiszteletű Jánosi Zoltán urnak

Helyben.

Kedves barátom!

Minthogy kétséget támasztottak az iránt, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok választása előtt a nálad dr. Kardos Samu jelölése érdekében megjelent küldöttségnek minő nyilatkozatot tettél, én, mint jelcivolt szem- és fültanu, készséggel tanúsítom, hogy határozottan kijelentetted, hogy dr. Kardos Samut — miután pártod nem jelölte — sem nyíltan, sem titkon nem támogathatod.

Debrecen, 1911. november 18.

Őszinte hived

Dr. Révi Nándor.

Ehez tessék hozzáolvasni még a következő levelet:

Nagytitiszteletű ur!

Amikor ott voltunk a nagytitiszteletű urnál ahova doktor Kardos Samu ügyvéd ur felkérésére az *ő* jelöltetéséért mentünk, a nagytitiszteletű ur nekünk megmondta, hogy azon kérésünket, hogy az ügyvéd urat a városi párt jelölje, nem támogathatja, mert a városi párt már másokat jelölt.

Debrecen, 1911. november 18.

Id. Deák Ferenc.

Kövér Gyula.

Ki hazudott hát? Jánosi Zoltán-é, vagy Kardos Sámuel?

Én jól tudom, hogy erre a kérdésre mindenki (a maga lelkiösmerete előtt még Kardos ur is,) meg tud felelni e bizonyítékok nélkül is. De napnál világosabban hadd ragyogjon az igazság.

JÁNOSI ZOLTÁN.